LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 6 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Sausio (Jaunary) 23, 1970, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 59-ieji

KRISLAI

Taksų mokėtojams našta
Senoji karo politika
Revoliucinis sąjudis Indijoje
SLA organas naujame formate
Su fondais mokės susidoroti

— J. Gasiūnas —

Senato ekonominis subkomitetas gavo nemalonų raportą iš generalinės sąskaitų raštinės. Raportas rodo, kad ginklų gamybos kaina pakilo 20 bilijonų dolerių.

Subkomiteto nariai nustebo, kad dabar reikia už ginklų gaminimą sumokėti 20 bilijonų dolerių daugiau, negu 1969 metais mokėdavo.

Tai baisus apiplėšimas taksų mokėtojų, kurie yra priversti tokias pinigų sumas sumokėti ginklų gamybos pelnagrobiams.

—:—

Kaip matote, ginklams surandama dešimtys bilijonų dolerių. Tuo pačiu kartu valdžia nusiskundžia neturinti reikiamų fondų kovai su skurdu ir badu.

Kas čia tokio, kad 25 milijonai amerikiečių neturi pakankamai maisto ir kitų gyvenimui reikmenų, kad dešimtys milijonų vyrų, moterų ir vaikų skurdžiai verčiasi.

Svarbu, kad ginklų monopolijos naujais pelnagrobiškais doleriais pripildytų savo maišus.

—:—

Senatorius Ed. M. Kennedis, kovotojas prieš karą ir karinius pelnagrobius, antai pasakė:

"Vietnamo politika šiandien yra diskredituota praeities politika. Mes tik tęsiame karą su viltimi, begaline viltimi, kad kas nors atsitiks jo baigimui.

Tai nėra taikos politika. Ji nebaigs karą. Ji nesulaikys užmušinėjimą."

Tokia politika tik suteiks dar daugiau pelnagrobiams pelnų, o žmonijai — daugiau vargo, daugiau nelaimių.

—:—

Indija pergyveno "žaliąją revoliuciją," kurioje žemės reforma padidino farmų gavybą, davė geresnį derlių, suteikė daugeliui farmerių tam tikrą kiekį traktorių ir kitų mašinerijų.

Bet dauguma žemdirbių dar vis pasiliko be savo žemės. Juos reformos nei kiek nepalietė. Todėl dabar jie išvystė kovas prieš didžiuosius žemės savininkus. Dabar jie prisideda prie bendro fronto su komunistais.

"Žalioji revolucija" negązdino valdančiosios klasės. Bet "raudonoji revoliucija," kuri pasireiškia žemės ūkio ir fabrikų darbininkų bendroje kovoje, smarkiai purto valdančiąją klasę.

—:—

SLA organas "Tėvynė" pradėjo išeidinėti tabloitiniu formatu. Laikraščio technika patraukli, būtų malonu jį skaityti.

Visa nelaimė tame, kad naujasis "Tėvynės" redaktorius J. Petrėnas niekaip negali atsiriboti nuo biaurios "vaduotojų" propagandos, kuri prievarta kišama visiems SLA nariams.

Tai visai nedora ir neteisinga, žinant, kad daugelis SLA narių visai nepritaria tokiai propagandai, net yra griežtai priešingi. O už jų mokesčius "Tėvynėje" palaikoma veiksnių biauri propaganda.

Kadangi įvairiausių politinių, religinių ir nepartinių įsitikinimų žmonės yra SLA nariais, tai jo organas turėtų rūpintis tik SLA reikalais, o ne biaurios politikos varinėjimu.

—:—

Kai Chicagoje šiuo metu vienas klubas likvidavosi, tai paskutiniai nariai gavo po $900. "Vienybės" Stebėtojas dabar stato klausimą:

"Kažin po kiek gaus Lietuvių fondo paskutiniai 'prūsai,' kai ateis valanda pasidalyti fondu, jei laiku nebus nuspręsta tinkamesnės fondo likvidacijos klausimas?"

Juk veiksniai yra didžiausi savanaudėliai. Su "laisvinimo" fondais jie mokės savanaudiškai susidoroti.

Radiacija krosnyse ir televizoriuose

Washingtonas. — Sveikatos, Švietimo ir Labdaros sekretorius Finch, taipgi pirkėjų atstovas Nader paskelbė savo suradimus. Jie raportuoja, kad taip vadinamos "microwave" kepimo krosnys ir spalvoti televizoriai tikrai turi žmogaus sveikatai žalingą radiaciją.

Jie kritikuoja valdžios patarimą nenaudojant televizorių visai išjungti. Bet tai tik bandymas kaip nors apsisaugoti nuo žalingos radiacijos. Jie reikalauja, valdžia rimtų priemonių priversti tų krosnių ir televizorių gamintojus prašalinti radiaciją.

Patirta, kad radiacija daugiausia gali pakenkti vaikams, taipgi ji sudaro ir gaisrui pavojų.

Abi Vokietijos pasiruošė pradėti pasitarimus

Berlynas. — Vakarų Vokietija ir Rytų Vokietija, kaip nepriklausomos valstybės pasiruošusios pradėti pasitarimus ir derybas pagrindiniais klausimais.

Vokietijos Demokratinės Respublikos Valstybės Tarybos pirmininkas Waiteris Ulbrichtas spaudos konferencijai pasakė, kad abi valstybės padarė savo pasiūlymus, o dabar "laukiame oficialaus atsakymo".

Tai pirmi pasitarimai tarp abiejų Vokietijų, kurios susikūrė prieš 20 metų. Abi Vokietijos tarsis dėl atsisakymo naudoti jėgą vienai prieš kitą. Rytų Vokietija siūlo, kad abi Vokietijos užmegstų diplomatinius ryšius kaip nepriklausomos valstybės.

Washingtonas. — Senatas 74 balsais prieš 17 atmetė prez. Nixono veto, užgirdamas 19 bilijonų 7 milijonų dolerių bilių Sveikatos, Švietimo, Labdaros ir Darbo departmentams.

Pragyvenimo prekių kainos ir vėl smarkiai pakilo

Washingtonas. — Generalinis prokuroras paskelbė, kad paskirta 236 milijonai dolerių kovai su kriminalizmu. Ta suma bus išdalinta valstijoms ir miestams.

New Yorkas. — Federalinis Darbo Statistikų Biuras skelbia, kad 1969 metais pragyvenimo prekių kainos pakilo net 6.9 proc. Tai didžiausias pakilimas nuo 1951 metų.

Daugiausia pakilo maisto, automobilių apdraudos, namų reikmenų ir sveikatos apdraudos kainos. Pragyvenimas gerokai pasunkėjo neturtingiesiems.

1969 m. gruodžio mėnesį kainos pakilo vienu procentu. Tikimasi, kad sausio mėnesį taipgi nemažiau pakils įvairių prekių kainos. Infliacija didėja.

Hitlerininkai apdaužė Markso paminklą

Londonas. — Prie Karlo Markso paminklo sprogo dvi mažos bombos. Sprogimas apdaužė paminklą. Taipgi ant paminklo ištepta hitlerinė svastika.

Tai parodo, kad tai bus fašistų darbas sudaužyti Markso paminklą.

Studentai kalėjime 40 dienų badavo

Meksikos Miestas.— 1968 metais areštuoti studentai paskelbė kalėjime badą streiką. Po 40 dienų badavimo streikas buvo atšauktas.

Jie buvo apkaltinti už protesto demonstracijoje kovojimą prieš policiją, kuri ginklais skirstė demonstrantus, kovojančius prieš klerikalinį režimą universitete ir kolegijose.

Lille, Prancūzija. — Studentas Robert Gerevens, protestuodamas prieš "karus ir žmonių kvailybes," susidegino. Tai antras studentas taip susidegino.

Washington, Pa. — Sausio 23 d. bus tyrinėjamas J. Yablonskio, jo žmonos ir dukros užmušimas.

Vilniuje, Dzeržinskio gatvėje, atidaryta nauja didelė vaistinė. Čia įrengtos puikios laboratorijos su moderniais įrengimais vaistams gaminti. Erdvią salę, kurioje aptarnaujami lankytojai, puošia dailininko B. Bružo veidrodinis vitražas.

Alg. Brazaičio nuotraukoje—naujosios vaistinės laboratorijoje. Asistentė Nijolė Juodgalvienė ruošia vaistus.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo su 1 d. Spalio
ir tęsis iki 15 d. vasario, 1970 m.

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	6198
Connecticut valstijos vajininkai	4848
New Jersey vajininkai	4724
Paul Alekna, St. Petersburg, Fla.	4580
Philadelphia, Pa.	4320
M. Valilionienė, Miami, Fla.	3352
So. Bostono vajininkai	3152
Lawrence-Haverhill, Mass.	2832
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	2684
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	2288
V. Sutkienė, V. Taraškienė, San Francisco, Calif.	1768
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1476
Kanados vajininkai	1416
Rochester, N. Y.	1312
J. Stanienė, Baltimore, Md.	1248
P. Bečis, Great Neck, N. Y.	1176
Chicago, Ill.	1140
Pittsburgh, Pa.	1076
A. Bernat, Los Angeles, Calif.	936
Vera Smalstienė, Livonia, Mich.	900
E. Kralikauskienė Lawrence, Mass.	792
LLD 20 kp. ir Mot. skyrius, Binghamton, N. Y.	758
L. Tilwick, Easton, Pa.	444
M. Ziedelis, Nashua, N. H.	406
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.	252
O. Zelin, Plymouth, Pa.	192
LLD 74 kp., New Kensington, Pa.	144
C. K. Urban, Hudson, Mass.	108
Marytė Smalstis, Ludington, Mich.	108
K. Naravas, Shenandoah, Pa.	36

(Tęsinys 4-me psl.)

6,333 lėktuvai numušti Vietname karo metu

Saigonas.—JAV karo komanda praneša, kad iki sausio 18 d. jau 6,333 amerikiečių lėktuvai buvo numušti Vietnamo kare. Apie pusė sudaro helikopteriai.

Numuštieji lėktuvai amerikiečiams kainavo daugiau kaip 6 bilijonus dolerirų.

Varšuva. — Amerikos ir Kinijos ambasadoriai pradėjo pasitarimus dėl santykių gerinimo.

Saigonas. — JAV karo teismas tęsia du armijos oficierius už nužūdymą karo nelaisvio.

Thantas Nigerijoje turėjo pasitarimą

Lagos, Nigerija. — Čia atvykęs Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Thantas tarėsi su gen. Gowonu ir kitais valdžios pareigūnais.

Thantas nori susitarti dėl Biafros badaujančių paramos. Jis mano tą provinciją aplankyti.

Washingtonas. — Valdžia įsakė 43 lėktuvų kompanijoms sulaikyti oro teršimą su 1972 metais.

Dacca, Pakistanas. — Politinėse dviejų partijų riaušėse sužeista 350 žmonių.

JAV bazės Okinavoj užstreikuotos

Naha. — Okinavoje streikuoja dabar apie 22,000 Jungtinių Valstijų militarinių bazių darbininkų. Jie reikalauja gražinti į darbą 1,200 paleistų darbininkų ir darbo sąlygas pagerinti. Tai jau antras toks streikas paskelbtas.

JAV militarinė policija puolė piketuotojus. Ištiko susikirtimas. Sužeista 14 okinaviečių ir 5 amerikiečiai. Policija areštavo keletą okinaviečių. Streikieriai piketuoja 74 militarinių bazių vartus.

Streikui vadovauja All-Okinawa Military Workers unija. Streikieriai laikosi vieningai.

Fort Worth, Texas. — Gengsteriai nužudė D. Ramirez, 4 metų sūnų ir dėdę.

Karo priešų laimėjimas Aukščiausiajame Teisme

Washingtonas. — Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad Selective Service System neturi jokios teisės skubinti prievarta įtraukti militarinėn tarnybon tuos, kurie degina drafto kortas, kurie priešinosi kariauti Vietname.

Teismas nurodė, kad Selective Service System laikosi neteisingo nusistatymo. Kadangi Jungtinės Valstijos nėra paskelbusios karą Vietnamui, tai negalima naudoti draftui tų pačių priemonių, kaip buvo naudota pirmajame ir antrajame pasauliniame kare.

Tai nemažas laimėjimas prieškarinių kovotojų. Dabar nebus galima prievarta draftuoti tuos, kurie atsisako eiti militarinėn tarnybon. Bet juos gali kitaip bausti.

Maskva. — Policija sulaikė du jaunus italus ir vieną belgą, kurie demonstravo antitarybinę propagandą.

Prez. Nixonas tęsia Vietname karo kriminalizmą

Hanojus. — Šiaurės Vietnamo komisija karo kriminalizmui tyrinėti paskelbė, kad Nixono administracija ir toliau tęsia karo kriminalizmą, kaip ir pirmiau.

1969 metais buvo padidintas Pietų Vietnamo bombardavimas. Numesta 1,200,000 bombų, užmušta 700 civilinių gyventojų, sudeginta daugiau kaip 1,000 namų.

JAV lėktuvai padarė 11,980 įsiveržimų į Šiaurės Vietnamo teritoriją, bombardavo 657 kartus pietines Š. V. provincijas.

Komisija sako, kad "pirmieji Nixono administracijos metai buvo tąsa kriminalinės agresijos, neokolonializmo ir padidinto žmonių naikinimo".

Komunistai už taikos suvažiavimą

Maskva. — Čia įvykusi Europos komunistų partijų konferencija aptarė, kaip geriau kovoti prieš Vietnamo karą ir Vidurio Rytų konfliktą.

Konferencija nusitarė kviesti socialdemokratų ir kitas prieš karą nusiteikusias partijas, kad jos sušauktų tarptautinį suvažiavimą karo klausimu.

Maskva. — Nigerijos ambasadorius Kurubo atidavė Tarybų Sąjungai didelį kreditą už gausią paramą kare prieš Biafros sukilėlius. Dabar TSRS-Nigerijos prekybos ir kultūrinė kooperacija aukštai pastatyta.

Studentai ir kareiviai demonstravo kartu

Columbus, S. C. — Šimtai studentų ir kareivių demonstravo, protestuodami prieš uždarymą antikarinės užkandinės.

Užkandinė veikė per porą pastarųjų metų. Joje lankydavosi ir nemažai kareivių. Užkandinėje kas nors iš studentų suteikdavo patarimų ir spaudos prieš karą Vietname.

Napolis, Italija.— Didžiulis TSRS 18,500 tonų kreiseris Maskva iš Viduržemio jūrų įplaukė į Atlanto vandenyną.

Roma. — Italija ir TSRS pasirašė ilgo termino prekybos sutartį. Italija gaus per 20 metų iš TSRS natūralinio gazo.

Mirė J. Laurinaitis

Panevėžys.—Sausio 11 d. automobilio nelaimėje žuvo Lietuvos nusipelnęs mokytojas, ilgametis Panevėžio rajono švietimo darbuotojas, personalinis pensininkas Julius Laurinaitis.

J. Laurinaitis gimė 1896 m. lapkričio 25 d. Šiaulių apskrities Gruzdžių valsčiaus Daugmaudžių kaime, valstiečio šeimoje. Palaidotas sausio 14 d. Panevėžio miesto kapinėse.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Laikinai "eina iš mados"!

ŠIUO laiku visur jaučiamas širdies persodinimo mene atoslūgis. Retai kur besigirdi persodinimo vykdymas. Prieinama išvados, kad reikia daugiau ir gilesnio studijavimo. Dabartinio žinojimo dar neužtenka. Vyrausia priežastis — nesėkmė. Antai, pastaraisiais dvejais metais buvo padaryta 150 tokių operacijų. O kokie rezultatai? Gaila, bet jais negalima pasidžiaugti. Iš tų visų gavusių po naują širdį tik 15 išgyveno metus ar daugiau. Šiandien tiktai trylika tebegyvena, bet su labai maža viltimi, kad jie dar geroką laiką atsilaikys prieš mirtį.

Vadinasi, ar apsimoka tokiomis kančiomis, kaip širdies persodinimas, žmogaus gyvybę pratęsti tik mėnesiu kitu, arba metais kitais? O kas dar baisiau, tai kad sukuriama žmoguje viltis, jog jis, gavęs keno nors širdį, galės beveik normaliu žmogumi daug metų gyventi, o paskui tokia viltis staiga nutraukiama? Galvojama ir apie tai.

Tas, žinoma, nereiškia, jog persodinimų vykdymas bus visiškai nutrauktas. Bet gal bus atsargiau jiems pasiruošiama. Atsargiau parenkami širdies davėjai ir gavėjai.

Mokslas nebesulaikomai žengs pirmyn. Apie tai netenka abejoti.

Kodėl nebuvo skelbiama?

MŪSŲ komercinėje spaudoje ir pranešimuose nebuvo skelbiama, kad Nigerijos civiliniame kare abi pusės buvo katalikiškos. Tai yra, abiejų pusių vadovybės buvo katalikų bažnyčios pasekėjos. Bet tas, matote, nesulaikė nuo pavartojimo kare pačių žiauriausių priemonių. Tai dar vienas įrodymas, kaip religija ir bažnyčia nepadeda žmonėms išvengti tokių tarpsavinių konfliktų. Ir vieni, ir kiti meldžiasi prie to paties dievo ir prašo kad jis jiems padėtų laimėti. O iš tikrųjų laimi ne tas, kuris karščiau meldžiasi, bet tas, kuris yra geriau ginkluotas, kuris yra galingesnis. Šiame atsitikime Nigerijos federalinė valdžia pasirodė daug galingesnė už sukilusios Biafros valdžią. Todėl ji ir laimėjo.

Kur tas veda?

BEVEIK kasdien spaudoje skaitome pranešimus iš Izraelio, kad jo lėktuvai pasirodo vis arčiau ir arčiau Egipto sostinės Cairo ir daužo "militarinius" punktus. Štai pirmadienio "The N. Y. Timeso" pirmajame puslapyje žinios antraštė: "Israelis Bomb Near Cairo for the 4th Time this Month." Kartais, sako, tie lėktuvai pasiekia Cairo priemiesčius. Tuose pranešimuose didžiuojamasi kad lėktuvai sugrįžta atgal be pasipriešinimo iš anos pusės. O jie ten padarą didelių arabams nuostolių.

Žinoma, tuose pranešimuose yra perdėjimų, pasigyrimų, bet netenka abejoti, jog izraeliečiai lėktuvais puola Egiptą ir kitas arabų valstybes. Bet ką tie puolimai žada? Kuo jie gali pasibaigti? Na, o jeigu Egiptas, Jordanas ir kitos arabiškos šalys taip pat pradės iš oro bombarduoti Izraelio "militarinius" punktus prie pat jo sostinės? Daug kas stebisi kodėl arabai iki šiol dar to nedaro.

Kaip ten nebūtų Vidurio Rytuose konfliktui galo nesimato. Visi stebėtojai ir diplomatai yra vienos nuomonės, būtent, kad visa padėtis yra labai pablogėjusi, kad šiandien abi šio konflikto pusės stovi dar toliau viena nuo kitos, negu prieš porą metų stovėjo. Nėra jokių perspektyvų, kad greitoje ateityje prasidėtų tarpe jų tikras, nuoširdus susikalbėjimas. Abi pusės dar labiau ginkluojasi ir ruošiasi dar didesniems militariniams žygiams viena prieš kitą.

Gal dabar prezidentas laimės

PREZIDENTAS Nixonas griežtai laikosi savo pažadėjimo pietinių valstijų reakcininkams į Aukščiausiąjį Teismą įstatyti jų žmogų. Tiesa, jam nepavyko Senatui įpiršti pietietį teisėją Haynsworth, bet dabar jis jam perša kitą, teisėją G. Harrold Carswell, iš Floridos. Manoma, kad šis jo kandidatas be didelio vargo gaus Senato užgyrimą. Mat, kai kurie įtakingi republikonai senatoriai, kaip sen. Scott, kurie priešinosi Haynsworthui, jau pareiškė, kad jie šį Nixono kandidatą priims ir balsuos už jo patvirtinimą.

Tiesa, teisėjas Carswell yra aiškus rasistas ir reakcininkas, tiesa, kad prieš jo paskyrimą jau pasisakė civilinių teisių judėjimas, bet manoma, kad prezidentas Nixonas laimės. Kai kurie senatoriai tiesiog sako: Tai kas, kad ir ši jo kandidatą atmestume, jis jo vieton suras dar blogesnį. Tik jis vienas tegali pasiūlyti kandidatus į Aukščiausiąjį Teismą.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

GINKLAVIMOSI LENKTYNĖS IR PREKIAVIMAS GINKLAIS

"Liaudies balso" kolumnistas Z. Janauskas daro tokius išvedžiojimus:

Ne vien didžiosios šalys prekiauja ginklais. Juos gamina, pavyzdžiui, ir Belgija, ir Čekoslovakija, ir Kanada, ir kitos.

Tiesa, Kanada daugiausia karinių reikmenų parduoda Jungtinėms Valstijoms. Bet tas fakto nepakeičia. Ji prekiauja ginklais.

Tad kuri pirmoji iš jų gali nustoti jais prekiauti?

Jeigu viena nustos, kita didesnį biznį darys.

Tuo klausimu, kaip ir kitais, reikėtų plataus valstybių susitarimo.

Jungtinės Tautos čia galėtų daug padėti. Tačiau, kol kas, tarp valstybių, kaip ir visur, nėra sutarimo. Kiekviena siekia savo viršenybės, savo galios.

Tik masinis žmonių judėjimas už taiką gali jas priversti tartis ir susitarti.

Todėl veikla už taiką dabar yra taip svarbi.

KUO TAIP DABAR IŠGARSĖJUSI CHICAGA?

"Vilnies" redaktorius S. J. Jokubka, matyt, labai labai nusivylęs padėtimi Chicagoje. Jis sako:

Gėda rašyti blogai apie savo miestą, bet faktas yra faktu, kad Čikaga yra pagarsėjusi kaip gangsterių, vagių ir plėšikų miestas. O tai matome ir patys. Vakare, sutemus, jau nebesaugu išeiti į gatvę. Palikęs butą, nežinai ar grįžęs rasi neapiplėštą.

Autobusų šoferiai nebekeičia pinigų. Keleiviai turi turėti iškeistų ir įmesti į registerį, nes šoferiai būdavo apiplėšinėjami stačiai pasibaisėtinai. Kai kuriuos apiplėšdavo kelis kartus per dieną.

Dabar plėšikai persimetė pulti taksių šoferius. Nusivarę į užkampius atiminėja už vežną surinktus pinigus. Kuris neduoda, gauna mušti. Šoferių unija ir miesto saugumo organai susirūpinę — kas daryti.

Nieko nepadarysi. Išsigelbėjimo iš plėšikų šioje sistemoje nėra. Skurdas ir nepritekliai plėšikus veisia, kaip skėrius.

O mes buvome bepradedą manyti, kad tik mūsų New Yorkas baigia iš pačių pamatų "supyti." Net bus ir mums ramiau, kad ir mūsų draugai vilniečiai ne geresniame rojuje gyvena. Dar gal galime pasitiešyti, kad panašaus puvimo procesas, kaip žinia, ėda visus mūsų didmiesčius.

Bet mes nenorime būti beviltiškais pesimistais. Dar ir šioje sistemoje galima ką nors padaryti šiuo reikalu. Reikia tikėtis, kad amerikiečiai, kurių dalimi esame ir mes, amžinai netoleruos šio baisaus blogio.

TEISYBĖ YRA GERIAUSIA PROPAGANDA

So. Bostono menševikų "Keleivis" (sausio 14 d.) labai smarkiai pliekia V. Andrulį ir A. Bimbą, kad "Laisvėje" ir "Vilnyje" buvo įdėta žinia iš Lietuvos apie dviejų vyskupų įšventinimą. Jie tai padarę grynai propagandiniais sumetimais.

Tegu ir taip. Tai reiškia, kad teisybė yra geriausia propaganda. Jau jeigu ši žinia taip baisiai sujaudino "K." redaktorių, apie jos pasisekimą nelieka jokios abejonės.

Mes Lietuvos atveju to principo ir laikomės, kad teisybė yra geriausia propaganda. Visos žinios apie ją "Laisvėje" ir "Vilnyje" yra teisingos.

Minėta žinia apie vyskupų įšventinimą paverčia niekais "Keleivio" ir kitų reakcinių organų kepamą melą, kad Lietuvoje esanti žmonėms atimta religinė laisvė, kad bažnyčių beveik jau nebėra, kad ir kapinės jau baigiamos sunaikinti.

JIEMS NELAIMĖ IR TRAGEDIJA

Kaip ir visais kitais klausimais, liečiančiais mūsų gimtąjį kraštą, taip ir tų dviejų naujų vyskupų paskyrimo reikalu, Chicagos menševikai "Naujienose" pasirodo kvailiausiais. Jiems čia jau baisus dalykas. Jie sako, kad "naujų vyskupų paskyrimas sukėlė didelio susirūpinimo kiekvienam lietuviui — katalikui ir nekatalikui." Kodėl taip, "Lietuviai katalikai sielojasi," jie sako, "nes jiems rūpi nustatyti, kur katalikus nuves marksistinius kursus baigusieji dvasiškiai, pasodinti į aukščiausias bažnyčios administracijas." O visiems kitiems lietuviams turį rūpėti, nes "šis naujas sovietų laimėjimas" galįs įnešti į pabėgėlių gretas naują pasidalijimą.

Visas dalykas esąs niekas daugiau, kaip Vatikano ir Maskvos sąmokslas prieš mus visus lietuvius. Jie šaukia: "Vatikano ir Maskvos susitarimas šiems vyskupams skirti gali labai brangiai kainuoti ne vien lietuviams katalikams, bet ir visai lietuvių tautai."

Ar begalima įsivaizduoti kvailesnį sapaliojimą, kaip šis Chicagos menševikų?

ŠILTI, GRAŽŪS LINKĖJIMAI

Šių metų pirmajame "Gimtasis kraštas" numeryje skaitome Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto Vlado Karvelio žodelį į užsienio tautiečius. Jis jį baigia sekamais šiltais žodžiais:

Malonu, kad praėjusiais metais dar labiau sustiprėjo kultūriniai ryšiai ir bendradarbiavimas tarp gimtinės ir jos sūnų bei dukrų, išblaškytų po platųjį pasaulį.

Sausio mėnesį JAV lankėsi Lietuvos kultūros darbuotojų, menininkų ir žurnalistų grupė. Jie susitiko su užjūrio tautiečiais, pasidalijo mintimis, papasakojo apie gyvenimą gimtajame krašte. Daug lietuvių pabuvojo pas gimines ir artimuosius JAV, Kanadoje ir kitose užsienio valstybėse. Savo ruožtu Lietuvą aplankė daugiau tautiečių emigrantų, negu kuriais anastesniais metais. Ypač gausiai susilaukėme svečių iš Jungtinių Valstijų, Anglijos, Kanados, Pietų Amerikos, pirmą kartą atvyko viešnagėn jaunimo grupė iš Vakarų Vokietijos.

Malonu buvo susitikti ir bendrauti su "Vilnies" redaktoriumi Stasiu J. Jokubka, pazangiais veikėjais Ieva Mizariene, Ksavera Karosiene, Miku Masiu - Detroitiečiu ir jo dukra juriste Stefanija Masyte, Juozu Milium - Mileriu bei jo žmona, A. Jakštiene, Keršuliais, Judzentavičiais, Urbonavičiais ir daugeliu kitų mūsų krašto bičiulių ir kovotojų už progresą, už taiką, už lietuvybės išlaikymą. Tarybų Lietuvą aplankė ir čia padirbėjo žymus kalbininkas prof. Antanas Salys su žmona, prof. Marija Gimbutienė, žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė, režisierius Juozas Kaributas, dailininkė Magdalena Stankūnienė, skulptorė Elena Gaputytė ir kiti.

Svečiai gražiai įvertino lietuvių tautos laimėjimus, pasiektus tarybinio gyvenimo metais. Savo ruožtu mums malonūs tautiečių, gyvenančių užsienyje, pasiekimai mokslo ir kūrybos srityse.

Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas linki "Gimtojo krašto" skaitytojams Lietuvoje ir užsienyje, kuo sėkmingiausių 1970-ųjų metų. Tebūnie Naujieji metai dar nuoširdesnio bendradarbiavimo, ryžtingesnio taikos ir pažangos siekimo metai! Linkime didelės laimės, kiekvieno širdžiai brangaus džiaugsmo!

Su Naujaisiais metais, brangūs tautiečiai!

Iš laiškų

Gerbiamasis Redaktoriau!

Labai esu dėkingas už išspausdinimą "Laisvėje," 90-me numeryje, "Ištraukos iš Meksikos karaliaus testamento", tik gaila, kad įsibrovė viena korektūros klaida: iš apačios į viršų 35-oje eilutėje išspausdinta "Didi, gudrūs, narsūs", turi būti "Didi, gudrūs, narsūs, gražūs",—...

Prašau pataisyti.

Su geriausiais linkėjimais

Edv. Levinskas

Vienas kilogramas urano 235 arba plutonio duoda tiek energijos, kiek 2,500,000 kilogramų geriausios rūšies anglies.

PUTPELĖ

Rugių laukas pribrendęs siūbavo nuo vėjo.
Padangėje vyturio daina skambi
Prižadino miegantį rugių kirtėją,
Jau kvietė į darbą iš ryto anksti.

Į pabarę skuba kirtėjas ne vienas,
Su juo dukra paauglė, linksma ir žvali.
Rugių kirsti per dieną, tai darbas —
Ne juokas, karšty kirsti per daug nuvargsti,

Vos pradalgį pirmą pravarė kirtėjas,
Čia staiga išgirdo garsus put-pelėkšt.
Nedrįso toliau pajudėti piovėjas —
Prieš jį putpelė šaukė palaukt.

Maži jos vaikai prisiglaudė prie ežios
Tupėjo duobutėj tarp grumstų pilkų,
O putpelė lakstė, plasnojo ir klykė,
Lyg meldė kirtėjo gailėtis, palaukt.

Kaunas
1969. XI.

K. Žakavičienė

A. PETRIKA

Apie Krymo karą

Krymo karas tai buvo tęsinys kryžiaus karų, ėjusių kelis šimtus metų. Kryžiuočiai teriojo ir Lietuvą 200 metų. Krikščionys brovėsi į "Šventąją žemę" — Palestiną, norėdami atimti iš "netikėlių" turkų bei saracėnų tariamo Kristaus grabą bei simbolinį "kieliką." Apie 19-jo amž. vidurį Prancūzija, valdoma Napoleono III, pasiskelbė esanti globėja Palestinos krikščionių. Ji ryžosi globoti (ir išnaudoti) Moldavijos ir Valachijos stačiatikius. Prieš tai užprotestavo Austrija, o 1854 m. kovo 28 d. Rusijai paskelbė karą karalienės Viktorijos valdoma Anglija, Prancūzija, Turkija ir Sardinija.

Dar prieš karo paskelbimą, vasario 23 d., Anglijos laivynas išplaukė iš Londono, išlydėtas būgnų ir trimitų. Po 10 dienų armada pasiekė Vidužemio jūroje esančią salą Maltą, o iš ten, pailsėję, plaukė į Galipolį, Skutarį bei Bosforą — Turkiją. Marmoro jūra buvo pilna laivų. Ten susitiko visą sąjungininkų kariuomenė per Dardanelių sąsiaurį įplaukė į Juodąją jūrą ir jos šonu — pasiekė Bulgarijos uostą Varną. Turkijos vadas Omar Paša puldinėjo rusus iš Bucharesto (Rumunijos) Dunojaus srityje (Besarabijoje) ir iš Juodosios jūros Kaukaze.

(Tuo metu Turkija valdė ne tik Bulgariją, bet Graikiją, Rumuniją, Albaniją, Serbiją — visą Balkanų pusiasalį ir Ukrainos dalį.)

Bebūnant Varnoje, sąjungininkų kariuomenę užpuolė dizenterija (aštrusis viduriavimas) ir cholera. Epidemija paguldė tūkstančius karių, daug jų mirė. Sirgo bei mirė ir civiliniai gyventojai. Rugp. 10 d. mieste kilo gaisras, užsitęsęs kelias dienas. Gaisras apgrynino orą, dėlto epidemija kiek aprimo ir kariai pradėjo ruoštis į kelionę. Rugsėjo 6 d. iš Varnos išplaukė 600 laivų su 50,000 karių ir 3,000 didžiųjų pabūklų (patrankų). Visas anglų, prancūzų ir turkų karo laivynas. Plaukė į pietus. Po 6 dienų jie pasiekė Krymo pusiasalį, kurį rusai 1777 m. buvo iš turkų atėmę. Kariuomenė išsilaipino Eupatorijos miestelyje, apie 25 mylias į šiaurę nuo pagrindinio miesto Sevastopolio. Eupatorijos gyventojų dauguma buvo totoriai, kariškių beveik nebuvo, tad veik niekas įsiveržėliams ir nepasipriešino.

Eidami pajūriu į pietus, laivyno kanuolių prieglobstyje, prie upelio Alma jie sutiko nedidelį būrį kazokų, kurie po apsišaudymo pasitraukė. Perėję upę Čiornają, jie, žygiuodami į pietus, apėjo didžiausią Krymo miestą Sevastopolį rytų šonu ir rugsėjo 16 d. pasiekė Balaklavos uostą, apgyventą daugiausia graikų žvejų, ir ten susijungė su dalimi karo laivyno, atplaukusio iš pietvakarių. Prancūzai išsilaipino kiek toliau į vakarus, o laivynas išsidėstė vakariniame Sevastopolio šone. Miestas buvo iš visų pusių apsuptas. Choleros epidemija kiek susilpnėjo, bet nesustojo.

Sevastopolio bombardavimas

Spalio 17 ir 18 d. sąjunginininkai pradėjo apšaudyti rusų pozicijas iš 163 sunkiųjų pabūklų. Jiems padėjo ir laivynas iš jūros. Spalio 24 d. įvyko nuožmiausia kova tarp rusų ir sąjungininkų Balaklavos lygumose. Mūšį laimėjo rusai. Lapkričio 5 d. kita pagrindinė kova įvyko ties Inkermanu, į rytus nuo Sevastopolio. Šiame mūšyje aiškios persvaros nebuvo. Atėjo žiema ir cholera pasmarkėjo. Balaklavoje gulėjo 3,500 ligonių bei sužeistų. Kiti 8,000 ligonių buvo išvežti į Galipolio ligonines. Kas parą iš sąjungininkų rikiuotės pasitraukdavo apie 100 karių. Dizinterija, skorbutas, karštinė, bronchitas, plaučių uždegimas, angina, cholera— skynė karius be pasigailėjimo. Maisto ir medikamentų stokavo. Arklių liko visai nedaug, o ir tie patys badavo. Audra Balaklavos uoste nuskandino keletą sąjungininkų laivų su maistu, amunicija, ginklais, apranga, nupūtė palapines, jie liko atvirame lauke. O šaltis spirgino ne juokais! Kareiviai nušalo ausis, kojas, rankas, nosis.

1855 m. vasario mėn. rusai išėjo į ataką Inkermano srityje, jie norėjo pralaužti apsupimo žiedą, bet, sutikę stipresnes jėgas, buvo sulaikyti.

Atėjo 1855 metų pavasaris. Turkams iš Istambulo (Konstantinopolio) atsiuntė 15,000 karių. Nemaža naujų jėgų gavo anglai, prancūzai ir sardinai. Jie be perstojo bombardavo rusų pozicijas. Rusai jokios pagalbos iš niekur negavo. Jiems darėsi vis sunkiau. Naktimis jiems atveždavo kiek maisto mažais laivais iš Azovo jūros, bet jo buvo nedaug. Norėdami užkirsti ir tą kelią, sąjungininkai gegužės 23 d. suruošė 16,000 karių ekspediciją į uostmiestį Kerčį, esantį Azovo jūros krante, apie 150 mylių į rytus nuo Balaklavos. Ekspediciją lydėjo stiprus karo laivynas. Rusai, netikėtai užpulti daug stipresnių jėgų, pasitraukė į šalies gilumą. Tad sąjungininkai, veik nesutikę pasipriešinimo, išlaipino savo kariuomenę ir užėmę Kerčį bei Jenikalį, apgyventus daugiausia totorių. Kelias į Azovo jūrą jiems buvo atviras. Ten įplaukę sąjungininkai nuskandino 245 rusų nedidelius prekinius laivus, kurie naktimis gabendavo reikmenis rusų kariuomenei į Sevastopolį.

Kerčio ir Jenikalio gyventojai išbėgiojo, tad sąjungininkų kareiviai paliktus namus bei sankrovas barbariškai plėšė, grobė, moteris prievartavo, žudė. Kariai į laivus grįžo prisiplėšę gėrybių, o ko negalėjo panešti— naikino, degino. Visa graži Azovo jūros pakrantė buvo nuniokota, plėšikų bei gaisrų nusiaubta, langai, veidrodžiai, paveikslai, meno kūriniai — sudaužyti.

Birželio 18 d. sąjungininkai pradėjo šturmuoti Sevastopolio įtvirtinimus. Jie paėmė antraeilį fortą Mamelioną, bet nuo Malakovo forto buvo atmušti. Rugp. 14 d. rusai, norėdami prasi-

(Pabaiga 4-me psl.)

Gydytojo nuomonė

Seksualinio auklėjimo klausimu

Trumpas, bet įdomus straipsnelis buvo įdėtas "Laisvėje" spalio 7 dienos numeryje antrašte **"Lytinio apmokymo problema"**.

Teisingai rašoma straipsnelyje: "Nepaisant, į kurią pusę vaikai pasisuka, jie negali išvengti komercinio lyties užpludimo".

Gydytojo pastabos

Šią temą paliečiau, apsilankęs pas vieną mokslo draugą gydytoją, kuris taip pat gauna vieną lietuvišką laikraštį iš Amerikos — kanadiečių "Liaudies balsą".

Šiam gydytojui teko susitikti su daugeliu turistų, atvykusių iš Vakarų valstybių, ir jis pilnai pritarė mano pacituotai nuomonei.

— Monopolijų reklamos plačiausiai naudoja seksualinę tematiką, — pareiškė tas gydytojas. — Iš žurnalų, iš televizorių, iš reklaminių skydų gatvėse žmogaus akys tiesiog badyte badomos nuogomis krūtimis, nuogomis šlaunimis, pusiau nuogu, gundančiu moters ar vyriškio kūnu. Grožinės literatūros knyga ar meninis filmas būtinai turi daugiau ar mažiau pavaizduoti seksualinio akto atlikimą. Teoriniuose veikaluose seksas moksliškai apibūdinamas kaip ašis, apie kurią sukasi visas žmogaus gyvenimas, kaip pažangos variklis, kaip aukščiausias laimės šaltinis, kaip didžiausias pasiekimas gyvūnijos evoliucijoje.

—Bet ar ne keista, — pertraukiau jį,—kad mokslininkai, nagrinėdami ne tik seksologijos, bet ir kitas žmogų liečiančias problemas, pirmiausia kreipia dėmesį į tai, kuo jis panašus į kitus gyvūnus?

— Taip, — sutiko mano pašnekovas, — storuose tomuose mokslininkai nagrinėja, kas bendra žmonėms ir gyvuliams, o ne tai, kuo žmogus skiriasi nuo jų. Susidaro įspūdis, tarsi, sprendžiant mokslines problemas, žiūrima į gyvulių gyvenimą kaip į idealą, o specifiškai žmogiškas elgesys laikomas nukrypimu nuo to idealo. Jeigu gyvuliai yra plėšrūs ir agresyvūs, jeigu jie neturi gėdos jausmo, vadinasi, žmogui plėšrumas ir agresyvumas bei gėdos nepaisymas yra natūralūs dalykai.

Kuo žmogus skiriasi

Toliau čia apytikriai užrašiau to gydytojo pareikštas mintis seksualinio auklėjimo klausimais.

— Tur būt, kaip tik seksualinėje srityje, — dėstė gydytojas, — žmogus už vis daugiausia skiriasi nuo kitų gyvūnų. Bendras su gyvūnais išliko tik pats fizinis seksualinio akto atlikimas. Evoliucijos eigoje išsivystęs meilės ir draugystės jausmas nepaprastai aukštai iškėlė žmogų virš kitų gyvūnų.

— Atrodo, ir būtų natūralu mokykloje moksleiviams pabrėžti kaip tik tai, kuo žmogus pranešą kitus gyvius, akcentuoti tai, kuo jis skiriasi nuo jų, išaiškinti, kad žmoguje giminės pratęsimui seksualinis instiktas atlieka tik antraeilį vaidmenį. Sužadindamas meilės jausmą, kurio beveik nepatiria kiti gyviai, tas instiktas tampa varomąja jėga žmogui tobulėti.

— Įdomus yra tas faktas, kad meilės jausmas paprastai gimsta tarp individų, kurie gali vienas kitą papildyti. Matyt, pati prigimtis intuityviai jaučia, ko tam individui trūksta, ir jis nejaučia yra traukiamas tokių kito asmens ypatybių, kurios kompensuotų pirmojo trūkumus.

Meilės vaidmuo

— Meilė ir yra tas jausmas, kuris labiausiai padeda išvystyti kilnųjį žmogaus visuomeniškumo principą. Per meilę nesąmoningai paklusdamas savo prigimties imperatyvui, žmogus išmoksta kuo intymiausiai bendrauti su artimu asmeniu—kitu žmogumi, ateiti jam į pagalbą, papildyti jį, paremti, saugoti, ugdyti jį ir tuo pačiu iš kito asmens gauti mainais tai, ko pačiam trūksta. Tai jau ne aukščiausia simbiozė ar mutualizmas, tai žmogaus suvisuomenėjimas, šimtus pakopų atitolinąs jį nuo kitų gyvių pasaulio. Šis draugystės ryšys, išplaukiąs iš seksualinės prigimties, ir reikalingas kuo labiausiai pabrėžti moksleiviams.

Klaiki seksualinė barbarybė

— Matyt, Vakarų kraštuose stengiamasi taisyti padėtį, jeigu kai kurie auklėtojai kelia šį klausimą, — įterpiau aš savo pastabą.

— Šiandien Vakarus slegia klaiki seksualinė barbarybė, — tęsė toliau gydytojas.—Visais būdais dirbtinai žadinamas seksualinis geismas, kuris veda į gyvuliškos funkcijos atlikimą. Tačiau seksualinis aktas be abipusio meilės ir draugystės jausmo, žemina žmogų, prieštarauja žmogiškajai jo prigimčiai. Jei prigimtis neapribojo seksualinio žmogaus instinkto kelių dienų periodu, — kalbėjo toliau gydytojas, — o padarė jį aktyvų visą laiką, tai iš to negalima daryti išvados, kad, dirbtinai žadinamas tą instinktą, žmogus yra laisvas juo maksimaliai smagintis. Ši ypatinga galimybė atlikti seksualinį aktą bet kada padaro žmogų laisvą ir jam nebereikia aklai paklusti tam instinktui nustatytą trumpą laiką, kaip yra gyvuliams, ir tą laisvę jis gali panaudoti parinkimui pagal aplinkybes tinkamiausio momento tam aktui atlikti.

Bet šiandieninė reklama Vakarų pasaulyje, besivadovaujanti hedonistine smagumų ieškojimo pasaulėžiūra, išmuša jaunimą iš vėžių. Seksualinis santykiavimas išliaupsinamas kaip aukščiausia laimės viršūnė. Meilė tėra vien tik seilėjimasis, svarbu—seksas!—lyg šaukte šaukia reklaminiai plakatai. Bet prigimtis sukyla prieš šį jos prievartavimą. Po seksualinio akto atsirandas abipusis neapykantos vienas kitam jausmas yra prigimties bausmė, jos sankcija už jos dėsnių nepaisymą, už piktnaudžiavimą.

Visuomeniškoji žmogaus prigimtis reikalauja meilės, draugystės, ji koktisi į gyvulišką stadiją žmogų grąžinančiu seksualizmo garbinimu. Kada seksualinio akto nelydi visą žmogaus būtybę apima visuomeniškieji **meilės ir draugystės ryšiai, tas aktas tėra tik prostitu**cinis prigimties žalojimas ir skaudžiai atsiliepiama dvasiniam žmogaus gyvenimui, jo psichikai, sukelia visokiausias neurozes ir dabartinius modernius psichoanalitinius kompleksus.

Iš čia kyla tas begalinis blaškymasis dabartiniame pakrikusiame pasaulyje, iš čia narkotikų vartojimas, prostitucijos išplitimas, linkimas į smurtą, nusivylimas ir neapykanta visai aplinkai. Jaunimas blaškosi ieškodamas išeities, nežinodamas į kurią pusę kreiptis.

Spaudos vaidmuo

— Bet į tai kreipti moksleivių dėmesį Vakaruose neįmanoma, — vėl pabrėžia gydytojas,— kai spauda yra monopolijų rankose ir ja siekiama sąmoningai mulkinti ir painioti gyventojus. Hipių kolonijos—naudingas jaunimo energijos nukreipimas: subarbarėję per seksualines orgijas, jie nebeis grumtis demonstracijose su policija.

— Kas kita yra socialistiniame pasaulyje, — nukreipiau kalbą į mūsų gyvenimą, — kur uždrausta pornografija, kur visas švietimas ir auklėjimas nukreiptas į visuomeniškųjų žmogaus ypatybių ugdymą. Čia visiškai nekyla seksologinių problemų, jos neegzistuoja.

—Taip,--papildė mano mintis gydytojas, — šeima yra pagrindinė tarybinės visuomenės celė, jos ląstelė, garantuojanti tos visuomenės sveikumą. Šeimoje, kur visus narius sieja meilės ir draugystės ryšiai, žmogus išmoksta būti visuomeniškas, gyventi komunos pagrindais, aukotis dėl kitų, nukęsti patiriamas skriaudas, būti atlaidus kitiems.

Šeima yra tas mažas židinys, kuriame gimsta tikro komunistinio gyvenimo pradai. Seksualinė vedusiųjų energija čia pajungiama aukštesnei dvasinei veiklai — vadovauti ir rodyti pavyzdį augančiai kartai, savo interesus skirti jos ugdymui, nesitikint jokio apčiuopiamo atpildo. Naujo žmogaus ugdymas čia nėra našta, o kūrybinis procesas, apsivainikuojąs aukščiausiu dvasiniu pasitenkinimu. Ir socialistinė valstybė plačiu lopšelių ir darželių tinklu bei nemokamu mokslu visapusiškai ateina į talką kuo pilniausiam šeimos suklestėjimui.

Tarybiniai filmai ir literatūra

—Tarybiniai filmai, tarybinė literatūra,—papildžiau aš, — aukština ir kelia meilės bei draugiškumo jausmus, akivaizdžiais pavyzdžiais parodo, kad per meilę ir draugystę žmogus pasireiškia tobuliausia savo forma, kad tarpusavis mylinčiųjų pasiaukojimas yra ir kuo našiausias pasiaukojimas visuomenei bei tautai, o kartu ir visai žmonijai. Tarybinei spaudai yra svetimas dirbtinis seksualinio instinkto kurstymas, vedąs į grynai fiziologinių funkcijų atlikimą, prieštaraujant tikrajai žmogaus seksualinio instinkto prigimčiai, grąžinant žmogų į žemesnę gyvūnų stadiją.

— Ankstyvoje paauglystėje,—užbaigė gydytojas,--kada **seksualinis instinktas dar nesužadintas, supažindinimas** su seksualiniais žmogaus pagrindais, su tikrąja seksualinio instinkto prigimtimi bei jo tikslais, visai neprisideda prie dirbtinio to instinkto sukurstymo.

Manau, kad Amerikos lietuviams įdomu bus perskaityti šias tarybinio gydytojo pastabas.

Žinoma, ir socialistinėse šalyse pasitaiko nesusipratusio elemento, kuris nesusigaudydamas beždžioniauja buržuazinių šalių reklamą ir mėgina piršti "aukščiausią laimės šaltinį" bei kitaip gražbyliauti, bet pati visuomeninė socialistinio gyvenimo atmosfera ir intensyvus kūrybinis jos narių darbas eliminuoja šias tendencijas iš tarybinių žmonių tarpo. Šitokius seksualinio kulto nesusipratėlių bei jų klapčiukų nukrypimus nejučia ištaiso pats progresuojąs gyvenimas.

J. Subačius

1969 XI 19

Atsikirto

Anglas Prancūzijoje užėjo į daržovių parduotuvę. Nusišypsojęs jaunai pardavėjai, jis parodė į arbūzus ir sako:

— Argi pas jus Prancūzijoje auga tik tokie maži obuoliai?

— Tuoj matyti, kad jūs užsienietis. Juk tai agrastai! — atsikirto pardavėja.

Svarbias žemės ūkio problemas sprendžia Lietuvos žemėtvarkos projektavimo institutas. Jo kolektyvas sudaro ūkių sėjomainų projektus, kuria ūkių teritorijų perspektyvinio sutvarkymo planus, atlieka svarbius respublikos ūkių dirvožemio tyrimo ir kitus darbus. Vilniaus miesto centre neseniai išaugo naujas dailus penkiaaukštis pastatas, kuriame įsikūrė žemėtvarkos projektavimo institutas (žiūrėk nuotrauką). Kitoje M. Baranausko nuotraukoje matome (iš kairės) vyresniąją technikę Emiliją Žemliauskaitę, vyresniąją inžinierę Ireną Maskoliūnaitę ir technikę Stasę Rūbaitę, aptariančias kolūkių perspektyvinius teritorijų išplanavimo projektus.

Iš kelionės po gimtąją žemę su Jonu Gužu

(Tąsa)

Trakų link

Mums buvo prisiųsta mašina, lengvoji mašina, iš Onuškio, kad galėtume ten nuvykti, o pakelėmis užsukti į tas vietoves, kurios mus daugiausia domina. Mašiną prisiuntė vyr. agronomas Kazimieras Drobužis, kuris yra populiarus visoje Tarybų Lietuvoje ir turi didelių nuopelnų agronomijos mokslų srityje.

Mašina atvažiavo ne vien tik su šoferiu. Joje atvyko ir vyr. agronomo dukra Palmutė Drobužytė. Tai irgi agronomas, einantis tėvo pėdomis. Jai patikėtas stambus Rūdiškio tarybinis ūkis, kuris yra pusiaukelyje tarp Trakų ir Onuškio. Išvykę iš Vilniaus mes leidomės tiesiog Trakų link. Išvažiavus iš miško masyvo, apsupančio pietinę Vilniaus miesto dalį, pasirodo, kad Vilniaus miestas jau išaugęs už savo natūraliųjų ribų. Anapus miško pravažiavome visą eilę naujų fabrikų ir sandėlių. Tai yra Vilniaus tąsa ir ji artėja prie Vokės popierio fabriko.

Vilniečiai mums pasakojo, kad nebetoli laikas, kada senasis Vilnius susilies su nauju su perspektyva pramonėjančiu Lentvariu. Lentvaris randasi už 10 kilometrų nuo Trakų. Kelias pilnas lengvųjų mašinų. Visi skuba Trakų link. Tuo tarpu Lentvaryje privažiuojame pervažą ir mašinų susirenka ne mažiau šimto. Jos turi laukti kol prava- Jos turilaukti kol pravažiuos traukinys. "Tai jau paskutiniai metai ties šia pervaža sustabdomos mašinos," —sako Palmutė kaire ranka rodydama Vokės link.. "Ateinančiais metais Vilnius su Trakais jau bus sujungtas plačia autostrada."

Apie Lentvarį

Lentvaris iš visų pusių plečiasi. Dabar jis ne tik geležinkelių mazgas, bet ir pramonės centras. Ypatingai jo produkcija jaučiasi butuose. Čia juk gamina ir kilimus - patiesalus, kurie puošia daugelio butų grindis. Kilimai aukštos kokybės. Jie vertingesni kaip užsieniniai importuoti. Pagal savo amžių, jie ilgaamžiai; patvarūs, išlaiko savo raštus ir spalvą. Kilimų fabrikas pastatytas buvusioje grafo Tiškevičiaus sodyboje, jis skęsta medžių, senų aukštų medžių paunksmėje, kur grupuojasi būriai vaikų darželio ir lopšelio auklėtinių. Čia pat virš fabriko sodybos savo šniokiais į viršų kyla graži gotiško stiliaus bažnytėlė buvusi grafo nuosavybė. Dabar ji yra parapijos žinioje.

Vykstant iš Lentvario Trakų link mes pravažiuojame ilgą, miesto tipo kolūkį, kuris yra tarsi tąsa Lentvario miesto. Tai naujutėliai baltų plytų vienaukščiai ir duaukščiai, arba vieno aukšto su verandomis nameliai. Tai yra naujoji palentvario kolūkio gyvenvietė.

Trakų senelis"

Išvykus iš Lentvario ir pasukus į Trakų kelią, anapus pervažos Vilnius-Druskininkai geležinkelio linijos, įsukome į gražią abipus kelio apaugusią medžiais alėją. Pro medžius iš tolo matyti raudoni bokštai. Palmira, kuri puikiai pažista Trakus, nes Trakai yra ir jos tarybinio ūkio administracinis centras, prabyla: "Dėde, štai kairėje pusėje Trakų senelis Jums pakėlė kepurę. Jis sveikina jus, kaip svečią, atvykstantį jam nusilenkti iš anapus vandenyno." Ištikrųjų tolumoje matėsi raudongalvio bokšto viršūnė, kuri iškilusi virš ežerų horizonto. Senelio bokšto bičiuliai, žemesnieji bokštai iš tolo visai skęsta medžių žalumynuose. Ir kai žiūri iš tolo "senelio" link, jis atrodo jaunas, vos gimęs. Tiesa, kai kurie jo veido bruožai rūpestingai atjauninti —architektų ir menininkų restauruoti. Tačiau visas jo liemuo rodo jo šimtmečių praeiti, jo tvirtumą ir patvarumą.

Tokia jau tradicija

Įvažiavus į Trakus pirmiausia rūpėjo vykti pasisveikinti su "seneliu," tačiau nuotaikinga Palmira padaro pastabą. "Dėdė nežinote Trakų tradicijų. **Kiekvienas, kas pirma kartą pribūna į Trakus, turi atlikti dar vieną būtiną parei**gą. Pirmiausia reikia pabučiuoti seniausią karaimą, o išvažiuojant paspausti ranką gražiausiai ir jauniausiai karaimei." Čia pat plačiau sužinojome ir apie karaimus, kurių Trakuose yra apsčiai. Lyg ir nepasitikėdamas Palmiros žiniomis, svečias Trakų pilies patarnautojų pradėjo teirautis apie karaimus. Jie visi, jų tarpe ir seneliai sargai, patvirtino, jog karaimai yra Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto atsigabenti iš Krymo, kai jis ten buvo savo įtaką išplėtęs. Trakuose jie, paprastai buvo geri amatininkai, o, svarbiausia, ištikimi sargybiniai.

Karaimai truputi skiriasi nuo pagrindinių vietos lietuvių savo tamsesniais plaukais, didesniais antakiais. Tačiau jų gyvenamieji namai, žinoma, jau seniai statyti, turi savo savumų, kurie juos išskiria iš kitų senesnio amžiaus namų. Jų senieji namai į gatvės pusę žiūri trimis langais, kai vietos lietuviai taip namus statyti nemėgo. Lietuvių namuose paprastai į gatvės pusę išeina du langai, arba ir visas namas tęsdavosi išilgai gatvę. Patys karaimai mums papasakojo, jog seniau buvusi tokia jų tradicija. Ji turėjusi gilesnes šaknis, būtent, buvo susijusi su jų tikėjimo "trejybe."

Šiuo metu karaimai visu šimtu procentų sulietuvėję, tačiau jie moka tradicinius valgius gaminti iš ryžių ir veršienos bei avienos. Ir gražus Trakų restoranas palaiko karaimų šeimininkių tradicijas. Beveik kiekvienas Trakų lankytojas, užsukęs į antrą restorano aukštą papietauti, turi keliolika minučių palaukti, jei nori karaimiškais blynais ir pelmeniais pasigardžiuoti. Restorano patarnautojų tarpe yra ir karaimiškos kilmės virėjas. Bet šių skanių valgių specialistų yra pakankamai ir lietuvių. Tiesa, nei Vilniuje, nei kituose miestuose karaimiškų valgių nebeteko ragauti.

Garsieji Trakai

Čia sustoję pajutome, ką Lietuvos gyventojams reiškia Trakai. Kai statėme savo mašiną kitoje pusėje sąsmaukos, skiriančios mašinų aikštelę nuo pilies salos, ant autobusų išskaitėme užrašus "Suv. Naumiestis... "Ryga," "Šakynas," "Ukmergė" "Kriaunų vidurinė mokykla," "Babruiskas,'' "Tartu" ir daug kitų vietų pavadinimų. Tai rodo, jog Trakai patraukia savo grožiu ne tik Tarybų Lietuvos gyventojus, bet ir kaimyninių respublikų.

O kai įsijungėme į grupę ekskursantų, tai jų tarpe galima buvo girdėti įvairiausių kalbų, jų tarpe ir lenkų ir vengrų. Trakai vilioja svečius, besilankančius T. Lietuvoje ir iš užrubežio.

(Bus daugiau)

Pamiršo

Vienas Mičigano valstijos gyventojas buvo patrauktas teismo atsakomybėn už tai, kad pirmiausia — užmokėjo už žiedą, kurį pirko savo ketvirtąjai žmonai, netikru čekiu; antra — "pamiršo" išsiskirti su dviem pirmykštėm žmonomis; trečia—pavogė trečiosios šmonos automašiną, kuria išvyko povestuvinėn kelionėn su ketvirtąja žmona.

'LAISVĖS' VAJUS

(Tąsa iš 1-mojo puslapio)

Valiui Bunkui į pagalbą atėjo Jonas Lazauskas ir E. Siaurienė, priduodami po vieną naują prenumeratą.

K. Paciūnas, elizabethtietis, N. J. valstijos vajininkas, prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

Philadelphiečiams punktus skiria B. Ramanauskienė, iš Sellersville, Pa. Ji prisiuntė vieną naują prenumeratą ir atnaujinimų.

Gražiai pasidarbavo M. Valilionienė (LLD 75 kp.), Miami, Fla., prisiųsdama tris naujas prenumeratas ir atnaujinimų.

Po naują prenumeratą prisiuntė J. Jaskevičius, worcesterietis, ir M. Uždavinis, norwoodietis. Taipgi jie prisiuntė ir atnaujinimų.

Atnaujinimų gauta nuo sekamų vajininkų: P. Bečis, greatneckietis; J. Stanienė, baltimorietė, ir L. Bekešienė, rochesterietė.

AUKŲ Į FONDĄ GAUTA SEKAMAI:

LLD 91 kp., Phoenix, Arizona (S. T. Straukas), prisiuntė **$26.** Aukojo—

Povilas Bneka ir šeima, Conley, Oregon $5.00
Antanas ir Domicelė Shultz, Oregon City, Ore. 5.00
Mike ir Lucy Janis, Portland, Oregon 5.00
Stanley T. Straukas 5.00
Po $2: Leon Kontrotas-Conrad ir Joe Koll ir šeima.
Po $1: Barbara Lapicki ir Bruno Sadauskis.

Povilas Alekna, St. Petersburg, Fla., prisiuntė **$16.50.** Aukojo—

Elizabeth Ecenia, Tampa $5.00
Helen Sholunas 5.00
B. Putrimas, Reding Beach 2.50
J. Judzent, Gulfport 2.00
Po $1: B. Jankowski ir Natalie Lenigan.

Nuo kitų gauta sekamai:

John Petrus, Haverhill, Mass. $75.00
B. Ramanauskienė, Sellersville, Pa. 31.00
J. Gluoksnis, Scranton, Pa. 11.00
J. Kaiza (atminčiai žmonos Anna), Cleveland, Ohio 10.00
Paul Johns, Miami, Fla. 6.00
M. Clee, Miami, Fla. 6.00
J. Paukštaitis, Miami, Fla. 6.00
A. M. Paužienė, Toronto, Canada 6.00
J. Kasparavicius, Baltimore, Md. 6.00
Tony Thomas, Broad Brook, Conn. 6.00
K. Paciūnas, Elizabeth, N. J. 6.00
K. Čiurlis, Pattenburg, N. J. 6.00
J. Petraus, Cleveland, Ohio 5.00
J. A.Kauliniai, Huntington, Sta., N. Y. 5.00
Charles Pempė, Richmond Hill, Canada 5.00
A. P. Gabrėnas, Miami, Fla. 5.00
Andrew Stenes, Bronx, N. Y. 5.00
Ursula Paich, Bridgeville, Pa. 5.00
Nellie Grybienė, Norwood, Mass. 5.00
A. Waitkevičius, Norfolk, Mass. 4.00
J. Čeponis, La Salle, Canada 4.00
V. Zavišius, LaSalle, Canada 4.00
Mary Gilvickas, Pittston, Pa. 3.00
John Zabotko, San Bernardino, Calif. 3.00

Po $2: D. Kvalkauskas, Bloomsburg, Pa.; J. Vaicekauskas, Binghamton, N. Y.; E. Galgauskas, Denver, Colorado; M. Niaurienė, Verdun, Canada; Paul Boika, Julius Krosin ir John Eitutis, Cleveland, Ohio.

Anna Adolsky Miami Fla., $1.50.

Po $1: Chas. Nechunskas, Hicksville, N. Y.; Mrs. J. Vasil, Valrico, Fla.; J. Balčiūnas, J. Shukaitis ir M. Bružas, Miami, Fla.; Wm. Cherney, Rochester, N. Y.; V. Navickas, M. Sarapas ir A. Zaruba, Norwood, Mass.; R. J. Kirk, Seattle, Wash.; P. Vasiliauskas, Blackwood, N. J.; Victoria Kisavage, Irvington, N. J., ir Mary Zetzen, Hazleton, Pa.

Šį sykį gauta $300. Anksčiau įplaukė $11,757. Viso gauta $12,057. Dar reikia $2,943.

Dar liko apie mėnesį laiko vajų užbaigti. Kaip bus su Fondu? Ar užbaigsime garbingai? Yra daugelis mūsų rėmėjų, kurie dar neprisidėjo prie fondo. Prašome nedelsti. Prisiųskite savo dovaną dabar. Norime garbingai užbaigti nustatytą kvotą laiku, su vajaus užbaigimu.

Viršminėtiems prieteliams ir vajininkams didelis ačiū už jų geraširdiškumą.

Administracija

Cleveland, Ohio

Mirtys Kayzų šeimoje

Anna Kayza, Juozo žmona, mirė 1969 m. lapkričio 9 d. Palaidota lapkričio 12, su religinėmis apeigomis, All Souls kapinėse. Liūdesyje liko vyras Juozas, sūnus Algis, anūkai Roseann, Karen ir Joseph. Šeimos susitikimas su palydovais įvyko Brickman & Sons Funeral Home.

Joseph Kayza, neseniai mirusios Annos vyras, mirė 1970 m. sausio 1 d. Palaidotas, su religinėmis apeigomis, sausio 13 d., All Souls kapinėse. Liūdesyje liko sūnus Algis, anūkai Roseann, Karen ir Joseph. Susitikimą su draugais šeima turėjo Brickman & Sons Funeral Home įstaigoje.

J. Petraus

Lima, Peru.—Penki laikraščiai dėl streiko uždaryti, tik du prie streiko neprisidėjo.

Apie Krymo karą

(Tęsinys iš 2-ro psl.)

mušti, smarkiai puolė sąjungininkus ties upe Čiornaja, į rytus nuo Sevastopolio. Tačiau sutikę didesnes ir geriau ginkluotas jėgas, buvo sulaikyti.

Paskutinė ataka

Rugs. 6 d. sąjungininkai sukoncentravo 46,000 karių ir pradėjo bombarduoti iš 200 didžiųjų pabuklų Sevastopolio pagrindinį fortą Malakovą ir pagalbinį fortą Redaną. Kanonada be pertraukos tęsėsi **tris paras.** Nuo patrankų šūvių drebėjo visa Krymo žemė. Apardytos fortų sienos, lavonų ir sužeistų karių gulėjo krūvos. Pagaliau prancūzai, nepaisydami milžiniškų nuostolių, masiniu šturmu, kaip musės lipdami ir krisdami forto sienomis, paėmė Malakovo tvirtovę, raktą į visą Sevastopolio gynybos sistemą. Tačiau anglai Redano paimti nepajėgė; nustojo daugybės karių, bet buvo atmušti.

Rugs. 9 d. rusai, neturėdami vilties atsilaikyti prieš daug didesnį ir stipresnį priešą, neturėdami rezervų ir negaudami paramos, išbaigę maistą, šaudmenis ir netekę forto Malakovo, — nakties metu susprogdino kitus likusius fortus, padegė miestą, nuskandino 6 savo laivus ir pasitraukė į sustiprintą šiaurinę Krymo dalį. Degantį miestą puolė plėšti "civilizuoti" anglų, prancūzų, turkų bei sardinų kariai ir karininkai. Prie jų prisidėjo ir miesto padugnių chuliganai. Visi nešėsi bei vežėsi glėbius grobio. Okupantų vadai naikino sprogdino uosto įrenginius bei sandėlius. Miestas tapo žiaurių agresorių auka!

Po ilgo poilsio, sąjungininkai panoro užimti Odesą ir uostą Nikolajevą. Epalio 7 d. 80 karo laivų armada puolė Kersono įlanką, upės Bugo žiotyse, esančią apie 60 mylių į rytus nuo Odesos. Ten buvo pora antraeilių fortų, kuriuos sąjungininkų laivyno patrankos apgriovė. Spalio 15 d. rusai fortus susprogdino, kad priešui nepatektų, ir pasitraukė. Karo tempas atslūgo.

Po dviejų metų žiauraus karo, 1856 m. vasario 28 d., kariaujančios šalys pasirašė paliaubų sutartį. Karas, sunkus ir kruvinas karas, prarijęs daug gyvybių baigtas. Rezultatų sumoje, agresoriams jis nei naudos, nei garbės neatnešė. Padėtis po karo liko ta pati. Kariauta tik dėl prestižo, kitokio tikslo nebuvo.

Brockton, Mass.

Gruodžio 27 d. turėjau nelaimę. Dienos metu neapsižiūrėjau, kad mano namo laiptai buvo apšalę. Nuslydau aukštelnin k a s, sužeidžiau dešinę ranką ir dešinę strėnų pusę. Dabar jau baigiu išgyti, bet bijau slidumo.

Man rodos, šiemet bus sunkiau s u k e l t i "Laisvei" $15,000, gal ir mažiau gauta skaitytojų ir senų mažiau atsinaujino. Didžiausia priežastis — senatvė.

George Shimaitis

Tokijas, Japonija. — 190 universiteto d o c e n t ų sustreikavo.

IR MONTREALAS

Dažnai minimi New Yorkas, Chicaga ir kiti JAV didmiesčiai, kur darosi pavojinga žmonėms pasirodyti gatvėse nakties metu. Bet nuo JAV didmiesčių, matyti, neatsilieka ir Kanados didžiausias miestas—Montrealas.

"Globe and Mail," konservatyvus didlapis Toronte, aną dieną rašė:

"Vyras su kulkosvaidžiu—kas jis toks? Jis plėšikauja. O jeigu jis priverstas, jis ir žudo. Kartais be atodairos. Visuomet brutaliai. Jis renkasi bankus ir 'caisses populaires.' Jo veidas po nylono pančiaka gali būti bile kurio iš tūkstančių montrealiečių. Kol kas, beveik per dvi savaites intensyvaus medžiojimo, policijai nepavyko sulaikyti jį. Kaip kad mūsų korespondentas Ronald Lebel praneša iš Montrealo, 'Jie čia kalba, kad siaučia apiplėšimų epidemija, ir tikėkit m a n, taip ir yra—epidemija.'

"Nežiūrėkit į organizuotus kriminalistus dėl išaiškinimo. Neigi į kriminalistų sindikatus. Nekeikit teroristų ar politinių ekstremistų. Trumpai, neieškokit priežasties, kurią galima būtų areštuoti, u ž d a r y t i, eliminuoti. Nieko tokio paprasto.

"Policija sako, kad plėšikus sudaro nariai mažų nepriklausomų šaikų. Šiais metais (1969 — Red.) ginkluotų apiplėšimų skaičius pašoko 70 procentų. Iš viso nusikaltimų mieste buvo 41,000. Pakilo 10 procentų nuo 1968 metų. Buvo 34 žmogžudystės, tiek kiek ir 1968 metais."

Policija sulaikanti autošinas, ieškanti. Pastačiusi ekstra patrulių ant gatvių. Davė ekstra apsaugą bankams ir kitoms svarbioms įstaigoms. Du policijos helikopteriai s k r a i d ą virš Montrealo, tikėdamiesi pastebėti plėšikus. Bet nieko iš to neišeina. "Apiplėšimai vyksta vidutiniškai kas valandą." Vieną penktadienį buvę net 22 apiplėšimai.

Kodėl toks nusmukimas? Juk Montreale tiek d a u g bažnyčių, tiek daug kunigų. Visų tų negerovių pagrindu yra — netikusi santvarka. Laikraštis nurodo:

"Labai didelė stoka darbų, ypač darbų su geru atlyginimu. Lūšnynai y r a blogybių veisimosi dirva."

Į Montrealą privažiavę mažai lavintų žmonių iš kitur. Didelis skirtumas tarp turtingųjų ir beturčių, daug didesnis negu Ontarijoje. "Kuomet jie mato didelius turtus Westmounte, jie lygina savo padėtį, ir tas veda juos į pagundą prie didelių kąsnių."

Montreale, kaip laikraštis nurodo, beveik Babilonija:

"Pridėk prie visa to masę aktyvistų, grupes radikalų ir ekstremistų, kurios kiekviena skelbia konfrontacijos reikalą, nors kiekviena kitaip supranta, siūlo kitokią išeitį. Nacionalizmas. Federalizmas. Centralizmas. Separati z m a s. Socializmas. Internacionalizmas. Anarchizmas. Komunizmas. Konservatizmas. Liberalizmas. N ė r a galo 'izmams'."

("Liaudies Balsas")

Binghamton, N. Y.

Mano padėka draugėms ir draugams

Buvau ligoninėje 18 dienų, dabar namuose gydausi po daktaro priežiūra. Jaučiuosi daug stipresnė.

Noriu pareikšti širdingą padėką Annai Bakai už vežiojimą į ligoninę ir atgal, taipgi pas gydytoją d a u g kartų. Taipgi d ė k o j u J. Vaicekauskui už vežiojimą pas Navalinską į Nursing Home Willow Point, N. Y. P. Mikalojūnui už maisto pristatymą per visą mano sirgimo laiką, draugėms ir draugams už dovanas ir kortas, kurios suteikė man didelį malonumą mano ligoje. Taipgi dėkoju J. Gaidžiui už vežiojimą pas Antaną.

Širdingai ačiū jums visiems ir visoms.

Josephine Navalinskienė

-:- -:- -:-

Nuotikiai ir ligoniai

Gruodžio 25 d. Viktoras Gaidis, geriausias žuvininkas mūsų mieste tarp lietuvių, turėjo nelaimę susidūrime su mašina. Dėl to turėjo pabūti ligoninėje dvi savaites, nes susižeidė nugarkaulį ir turi nešioti gorsetą.

John Narbuntas, senas biznierius, buvo ligoninėje, turėjo operaciją. Alex Yudikaitis, Antanas Burt ir Antanas Mikalojūnas buvo ligoninėje.

Linkiu visiems pasveikti.

J. Vaicekauskas

Waterbury, Conn.

Sausio 4-tą dieną po trumpos ligos Waterburio ligoninėje mirė Edward W. Bakutis. Buvo tik 53 metų ir buvo palaidotas sausio 6 d. Rusų St. Mary's kapinėse. Jo žmona yra gimnazijos mokytoja ir rusų tautos, todėl ir palaidojo rusų kapinėse.

Laidotuvių direktorius buvo iš A l d e r s o n Funeral Home. Velionis gyveno Colonial Ave., Middlebury.

Liūdesyje liko jo žmona Olga (Klesch) Bakutis, jo motina Ablažienė, kuri yra sesuo Klementinos Jenkeliūnienės ir gyvena Waterbury. Taipgi liko sesuo Mrs. Steven Stupak ir pusbrolis Vincent Ablacey (abudu gyveno Waterbury). Taipgi liko seservaikiai, pusbroliai ir teta Klem. Jenkeliūnienė ir daug kitų giminių.

Buvo gimęs 1916 m. kovo 3 d. Waterbury ir buvo baigęs Leavenworth vidurinę mokyklą ir University of Bridgeport, Conn. Buvo Antrojo pasaulinio karo veteranas.

Per 15 metų dirbo prie State of Connecticut Banking Division kaip bankų inspektorius.

Buvo išsilavinęs žmogus ir labai gerai žinomas tarp Waterburio lietuvių. Pirmiau per daugelį metų veikė su lietuviais ir dirbo kaip bartenderis Lietuvių Piliečių Politiniame Klube.

Gaila, kad taip jaunus žmones mirtis pasirenka, bet ką padarysi, taip bus ir bus.

Reiškiu gilią užuojautą jo žmonai, motinai, seseriai, pusbroliams ir kitiems jo artimiems giminėms jų liūdnoje valandoje.

J. Svinkūnas

Haverhill, Mass.

Gruodžio 4 d., 1969, mirė Anna Klimauskienė, 74 metų, gyvenusi Ingleside Ave. Buvo našlė. Vyras Aleksandras mirė anksčiau. Ji čia išgyveno 60 metų. Liko sunus Witoldas ir duktė Helena. Liko ir daugiau giminių ir draugų. Palaidota gruodžio 8 d. St. Patrick's cemetery.

Gruodžio 26 d. mirė Williamas Klimašauskas (Klimas), 77 metų, gyvenęs 62 Cahee Ave., Salisbury Beach. Pirmiau ilgą laiką g y v e n o Haverhillyj. Priklausė prie Lietuvių Piliečių Gedimino Klubo. Liko žmona Marcelė, duktė Mary ir daug giminių ir d r a u g ų. Palaidotas gruodžio 29 dieną lietuvių tautinėse kapinėse, Bradforde.

Šių metų sausio 2 d. mirė John Martin (Marcinkevičius), 64 metų, gyvenęs 14 Davenport St. Liko žmona Anna, trys sūnūs — Robert, Harold ir Edward. Buvo čia gimęs ir augęs. Palaidotas sausio 7 d. St. Patrick's cemetery.

Lai būna mirusiems ramybė, o likusiems užuojauta.

-:- -:- -:-

Vagių visur pilna, ir jie vagia viską, ne tik pinigus ir mašinas, b e t ir dantis, Pagal vietinę spaudą, sausio 13 d. Mrs. Stella Platukys iš 25 Hall St. nuvažiavo prie krautuvės West Gate Shopping Center, prisipirko reikmenų, p r i ė j o prie mašinos, pasidėjo piniginę ant mašinos ir dėjo pirkinius į mašiną. Tai buvo apie 5:30 po pietų. Tuo tarpu privažiavo mašina, kurioje buvo trys vyrai. Vienas šoko iš mašinos, pagriebė piniginę, kurioje buvo $30 ir dantys, ir pabėgo.

Čia didelė šviesi vieta ir visuomet d a u g žmonių, o plėšikai pabėgo. Atrodo, kad saugios vietos niekur nėra—vagys visur veikia.

Darbininkė

Seminole, Fla.

Seminole yra St. Petersburgo priemiestis. Daug čia lietuvių gyvena ir kas kartą daugiau atsikrausto į šią koloniją.

Neseniai atsikraustė Kazys ir Marytė Buozai, buvę niujorkiečiai, gyvenę N e w Hyde Park, N. Y.

Per porą metų jie gyveno Cape Carol, Fla., toliau nuo lietuvių centrų. Pravartu pasakyti, kad neretai lietuviai, apsigyvenę kur nėra savo tautos žmonių, jų pasiilgsta.

Dabar jie atsikraustė ir įsikūrė gražioje naujoje rezidencijoje. Linksmūs ir jaučiasi laimingi čia, kur vyksta kultūrinė veikla ir skamba lietuviška daina.

Jie geri meškeriotojai, o čia daug gražių pajūrių — ideali tam sportui aplinka. Tad ir naudojasi gamtos malonumais.

Daug sėkmės ir sveikatos!

A. A.

Port Moresby, Naujoji Gvineja. — Tuluwano vulkanas pradėjo smarkiai veikti, lavą mesti net 50 pėdų į aukštį. Sudaro apylinkės gyventojams pavojų.

Bombay. — Indijos premjerė Gandhi atidarė pirmą didžiausią Azijoje branduolinės jėgos stotį Tarapure.

Baltimore, Md.

Aplankykime ligonį

Drg. Petras Kupris sunkiai susirgo. Gruodžio 24 d. buvo išvežtas į ligoninę. Jis turi Emphysemą ir gavo plaučių uždegimą. Bet plaučių uždegimo pavojus praėjo. Ligonis atrodo labai silpnas, sunkios ligos nuvargintas.

Linkime drg. Kupriui greitai pasveikti. Jei kurie drg. Kuprio draugai ir bičiuliai norėtų jį atlankyti, ar atvirukus nusiųsti, tai čia jo adresas:

Pete Kupris
E. C. F. Nursing Home
Prince George Co.
Room 209
Chevérly, Md.

J. Stanys

IŠ ARGENTINOS

Skundas dėl režimo kalėjime

Ryšium su karo stovio įvedimu, valdžios įsakymu, neribotam laikui uždaryto Caseros kalėjime, profsąjungų Federacijos sekretoriaus Raimundo Ongaro ginėjas pateikė skundą dėl konstitucinių teisių laužymo, uždraudžiant jo ginamąjam kalėjime skaityti laikraščius ir žurnalus, net ir tuos, kurie leidžiami viešai. Nėra jokio sąmoningo kriterijaus, kuriuo galima būtų įteisinti pažeidimą informacijos laisvės, — sakoma skunde.

Advokatas Raul Aragon teigia, jog teisėjai privalo nusvarstyti karo stovio taikymo legalumą konkrečiais atvejais. Kitaip, galėtų atsitikti, kad asmuo, neturintis jokio apsigynimo, galėtų būti sulaikytas 17 metų, 5 mėnesius ir 18 dienų, tiek, kiek laiko veikė karo stovis Argentinoje, įvestas 1930 m. rugsėjo 6 dieną.

—:—

Nesuranda darbo — parduoda akį

Eladio Caballero, trijų vaikų — 6, 7 ir 9 metų tėvas atėjo į dienraščio "Cronica" redakciją prašydamas paskelbti, kad jis parduoda vieną savo akį. Iš įvairių darbovičių jį pašalino dėl d a r b o stokos; pastovaus darbo nesuranda, verčiasi gaudamas kai kur vieną kitą dieną padirbti. Jo sūnūs pradėjo lankyti mokyklą, kur už duodamus pietus reikėjo mokėti po 3,000 pezų už kiekvieną; dabar jis negali išmokėti ir mokyklos vadovybė valgį nutraukė.

—Esu beviltiškoj padėty. Darbo nesurandu neturiu iš ko maitinti vaikų, esu pasiryžęs parduoti vieną savo akį, kam jos reikėtų. Tai pasibaisėtinas ryžtas, bet nutariau imtis šios priemonės pirm, negu būsiu priverstas nusižudyti su visa šeima.

("Vaga")

Philadelphia, Pa. — Kvekerių organizacija American Friends Service Committee nusiuntė operacijoms įrankių į Šiaurės Vietnamo sostinę Hanojų.

New Yorkas. — 35 miestų majorai ragina užstreikuotą General Electric kompaniją rimtai tartis su darbininkais.

Chicago. — Marinas Perry, tris kartus sužeistas Vietname, parvykęs namo gaisre žuvo.

Naujai atgimę senieji vargonai

Vilniuje tarptautinis vargonų muzikos konkursas!

Susikaupęs ir pratilęs klausosi senasis Vilnius Bacho, Hendelio, Glazunovo, Regerio didingų kūrinių, kurie naujai suskambo Vilniaus Paveikslų galerijoje. Čia groja restauruoti vargonai, mūsų muzikinės kultūros paminklas ir pasididžiavimas.

Vėl kiekvieną sekmadienį Gedimino kalno papėdėje aidi iškilminga vargonų muzika, žavėdama klausytoją tai galingu, stipriu gaudesiu, tai aukštų balsų sidabru, tai ramiais skudučių, tai iškilmingais trimitų garsais. Vargonai glaudžiai susiję su Vilniaus katedros istorija. Kartu su katedra jie degė, griuvo, kartu buvo atstatinėjami ir tobulinami. Pirmosios žinios apie juos siekia 1551 metus, kai Kazimiero koplyčioje buvo pastatyti didieji vargonai. Gaisrai, tais metais siautėję Vilniaus krašte savo naikinančia jėga palietė ir vargonus. Todėl 1729 metais buvo pastatyti nauji, su puošnia baroko stiliaus fasadu, išlikusiu ir šiandien. 1899 metais senajame vargonų fasade J. Radavičius įrengė naujus, modernius vargonus, suteikusius artistams dideles koncertines galimybes, o instrumentui — puikų skambėjimą.

Trejus metus kruopščiai dirbo Vokietijos Demokratinės Respublikos A. Šukės firmos vargonų statytojų meistrai, restauruodami šį instrumentą. Jiems talkininkavo ir lietuviai meistrai R. Savickas, J. Tamošaitis. Ir štai šiandien vėl po L. Stuokos-Gucevičiaus katedros skliautais gaudžia naujai atgimę vargonai, savo plačiomis koncertinėmis galimybėmis vieninteliai tokie Tarybų Sąjungoje. (Jie turi tris manualus, pedalus, 49 registrus; patys vargonai — mechaniniai, o jų registrai — elektriniai). Todėl kaip tik Vilniuje numatyta surengti tarptautinį vargonų muzikos konkursą, todėl čia taip dažnai ėmė koncertuoti įžymūs pasaulio vargonų muzikos meistrai. Naujai atgimę senieji vargonai žada klausytojui dar daug malonių ir jaudinančių susitikimo minučių.

N. K

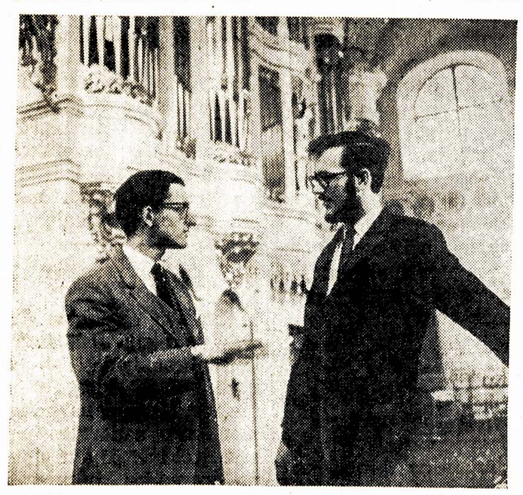

M. BARANAUSKO nuotraukoje matome Lietuvos nusipelniusį artistą Leopoldą Digrį ir A. Šukės firmos intonatorių Henriką Valbrechtą prie restauruotų vargonų.

Mūsų sveikata

"Švęstas vanduo" -- ligų šaltinis

Ant statulų ir kryžių, kaip nustatė Epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos instituto darbuotojai, esančių Kapolo bažnyčioje, Aušros vartuose Vilniuje, rasti žmogaus organizmui kenksmingi mikrobai.

Ir Žemaičių Kalvarijos koplyčių paveikslai bei statulos užterštos užkrečiamųjų ligų bacilomis. Antai ant Kristaus stovylos kojų rastais mikrobais gydytojai užkrėtė triušį. Pastarasis žuvo po 36 valandų!

Kauno Medicinos institute buvo atlikti tyrimai, ar švęstas vanduo negali būti tarpine aplinka, padedančia užkrečiamoms ligoms plisti. Buvo patikrinta eilės bažnyčių "švęstas" vanduo ir indai, kur jis laikomas. Pavyzdžiai buvo imami iš Kauno, Kapsuko, Ariogalos, Kelmės, Raseinių, Tauragės, Skaudvilės, Šiaulių, Vidukiės, Gižų, Vilkaviškio, Griškabūdžio ir kitų bažnyčių.

Daugumoje jų rasti nešvarūs indai. Pats vanduo —drumzlinas, pilkas, zemetas, su įvairiomis priemaišomis. Visuose vandenyse rasta daugybė žarnyno lazdelių, toksinų, gaminčių maziems vaikams sukelti į dizenteriją panasius viduriavimus. O Kaseinių bažnyčios vandenyje apstu buvo ir dizenterijos sukėlėjų.

Tyrimų Kaune duomenys bei aštuonių Vilniaus bažnyčių ir cerkvių, Aluntos ir Skiemonių bažnyčių "švęsto" vandens analizė parodė, kad toks vanduo nepasižymi jokiomis antgamtiškomis savybėmis, o krikšto ceremonijų metu jautriam vaiko organizmui jis gali būti net pavojingas.

Mėginimas mažą, gyvą būtybę, kuriai tolimas bet koks sąmoningas pasaulio supratimas, religinių apeigų metu "priartinti" prie dievo, dažnai padaro daug žalos patiems tėvams ir vaikui.

Gyd. **Ig. Vyšniauskas**

ŽMONĖS IR JŲ DARBAI.

Dainos be natų

Daug turėk, kukliai vilkėk,
Daug žinok, mažai šnekėk,—

taip prasidedanti Šekspyro "Juokdario daina", kuriai kompozitorė saviveiklininkė Anelė Gudelienė suteikė žaismingą muzikinį pavidalą, kartą nuskambėjusį per televiziją, dabar plačiai paplito. Gyva, nesunkiai įsimenanti melodija, labai vykusiai atliepia ironiškam tekstui, — taip mano kompozitorius Vytautas Paltanavičius, kuris ėmėsi užrašyti ir harmonizuoti Gudelienės dainas (o jų susikaupė apie dvidešimt). Pati kompozitorė nėra įvaldžiusi muzikos rašto, ir vienintelis instrumentas, kuriuo gali sau akompanuoti — gitara. Tačiau stebėtinas muzikinis skonis, intuityvus harmonijos pajautimas atsiskleidžia kiekviename A. Gudelienės kūrinyje, — ar tai būtų elegiškas "Ruduo" (K. Binkio žodžiai), ar dramatiška "Per greit prarasta" (S. Nėris), ar voliukiški "Vosilkėliai" (P. Vaičiūnas).

Mėgiamiausia A. Gudelienės poetė — Salomėja Nėris.

Teko girdėti per radiją keletą dainų Salomėjos žodžiais. Jos man pasirodė kažkokios šaltos, pernelyg įmantrios. Ryžausi pati pamėginti, — sako Gudelienė.

Mūsų prašoma, autorė čia pat, pritardama sau gitara, padainavo kelias dainas S. Nėries žodžiais—"Per greit prarasta", "Išvakarėse", "Tokios tolimos, tokios svetimos", "Gyvenimo giesmė"... Gal labiau jas tiktų vadinti romansais, — tokios jos jausmingai švelnios, kupinos ilgesingo susimąstymo.

— Dar padainuosiu jums dainą, kurią sukūriau E. Selelionio žodžiams. Daugiau, atleiskite, nebeturiu laiko,— trečią turiu skubėti į darbą (A. Gudelienė vaistinėje eina kuklias fasuotojos pareigas).

Palietusi gitaros stygas, šita nebejauna, daug pergyvenusi, beje, ir dabar gausybę rūpesčių turinti moteris, tarsi pajaunėja,— kaktoje išsilygina raukšlės, ir pasigirsta švelnus mecosopranas:

Jeigu širdį sugniauš
Tau sunki nedalia,
Tu ateik pas mane,
Atsisėski šalia...

— Specialiai muzikos, galime sakyti, nesimokiau, — prisimena A. Gudelienė. Visa mūsų šeima buvo muzikali. Gražius balsus turėjo tėvai, broliai. Veiveriuose, kur prabėgo mano vaikystė, būdavo, kai uždainuodavom kurį vakarą, žmonės rinkdavosi pasiklausyti mūsų dainų. O daugiau kaip prieš keturiasdešimt metų bandžiau dainuoti Kauno operos chore, netgi keletą mėnesių lankiau dainavimo pamokas pas italą profesorių Marinį. Ištekėjau — ir čia mano muzikinis gyvenimas pasibaigė.

Kaip matome, anaiptol dar nepasibaigė. Ryškūs talentai randa progų prasiveržti...

V. Petrauskas

Thieu išsiplepėjo

Saigonas.— Pietų Vietnamo prezidentas Thieu vėl išplepėjo, ką rūpestingai slepia Washingtonas. Spaudos konferencijoje Saigone Thieu pasakė, kad "praeis daug metų", kol amerikiečių kariuomenė bus išvesta iš Pietų Vietnamo. Jis pareikalavo iš Washingtono naujos karinės ir ekonominės pagalbos.

Saigono prezidento pareiškimas, padarytas praėjus keletui dienų po JAV viceprezidento Spiro Agnew vizito Pietų Vietname, vėl atskleidžia Washingtono plačiai reklamuojamo plano "suvietnaminti" karą Pietų Vietname tikrąją esmę.

180 m. amžiaus žmogus

Teheranas, Iranas. — Mešhedo miesto rajone esančio Baltojo Akmens kaimo gyventojas Mohamedas Ajubas teigia, kad jam 180 metų.

Ajubas turi puikią atmintį. Jis gerai atsimena savo biografiją.

Laikraščio "Etelat" korespondentai apklausinėjo daugelį šio kaimo senių. Visi jie atsimena, kad dar tada, kai jie buvo vaikai, Ajubui buvo apie 100 metų. Gydytojai, apžiūrėję šį irantietį, patvirtino jo amžių.

Medicina ir muzika

Buvo laikas, kada žmonės tikėjo, kad muzika visagalė. "Muzikinė terapija" klestėjo senovės Graikijoje. Pitagoras, pavyzdžiui, skaitė muziką kaip universalę priemonę sielos ir kūno higienai.

Kompozitorius Maren More 18 amžiaus pradžioje parašė kapitalinį muzikinį-medicininį veikalą "Podargos keistenybės," kuriame buvo įdėtas ir "12 sonatų ciklas," o taipogi sonata altui ir klavesinui, skirta atlikti pravedant sunkias operacijas.

Kaip tai Tomas Edisonas, su muzikantų-žinovų pagalba, klasifikavo 589 muzikos įrašus.

Buvo atrinkta 112 pjesių, galinčių, pagal ekspertų nuomonę, labiausiai efektyviai pakeisti emocinę klausytojų nuotaiką. 15 pjesių rekomendavo vaizduotės stimuliacijai, 14 — nusiraminimui 10 — sukelti puikią nuotaiką, 10—draugystės jausmams sustiprinti, 11 — meilei, 16 — sulaikymui vaikų išdykavimo. Pabaigai pateikiame keletą receptų, kuriuos rekomenduoja muzikinės terapijos didieji entuziastai.

Nervingumo sumažinimui: Bethoveno "Mėnesienos sonata," Bacho "Kantata No. 2."

Prieš baimę: Šopeno mazurkos ir preliudijos, Rubinšteino "Melodija."

Prieš pavydą: Bartoko "Kvartetas No. 5," Šopeno "Nokturnas" Pe mainor.

Prieš galvos skausmus: Mocarto "Don-Žuanas," Chačaturjano suita "Maskaradas," Geršveno "Amerikietis Paryžiuje."

Juozas Slenys

Washingtonas. — Prez. Nixonas nominavo teisėją Carswellį iš Floridos Aukščiausiojo Teismo teisėju. Carswellis esąs negrams nepalankus.

Maskva. — Radijas paskelbė vardus 13 amerikiečių lakūnų, kurie dabar randasi Šiaurės Vietname kaip belaisviai.

Washington. — Sen. Russell mano, kad prez. J. Kennedžio užmušimas buvo atliktas ne vieno Oswaldo, bet kelių žmonių suokalbio.

Liet. filmas "Ave Vita"

Maskvoje, Kinematografijos komitete prie Tarybų Sąjungos Ministrų Tarybos, baigėsi Lietuvos kino studijos naujo meninio filmo "Ave vita" (scenarijaus autoriai V. Žalakevičius ir G. Kanovičius) peržiūra, pasibaigusi džiugia naujiena, — ši juosta priimta į visasąjunginį ekraną.

Į peržiūrą buvo išvykę Lietuvos kino studijos direktorius J. Lozoraitis, redakcinės scenarinės kolegijos vyriausiasis redaktorius Z. Grigoraitis, režisierius statytojas A. Grikevičius, operatorius J. Tomaševičius ir šio filmo direktorius E. Žalinskas.

HELP WANTED--MALE-FEMALE

GROW WITH MONSANTO

Electrical Mechanics
And Industrial Mechanics

Excellent benefits to include two week paid vacation after one year of service, good wages, basic and major medical plan, pension program, plus 9 paid holidays. Interviews between 8 AM and 4:30 PM. Contact Mr. Robert Pellington. 276-2900, ext. 421.

MONSANTO CO.
8th and Monroe Aves., Kenilworth
An Equal Opportunity Employer (4-6)

• PRODUCTION WORKERS
• WAREHOUSE MEN

Good Paying Company Benefits
Call S. Tardy — 894-4020

GENERAL BATTERY & GERAMIO CORP.
55 Rumford Avenue, Waltham, Mass.
An Equal Opportunity Employer.
(6-10)

R. N.'s

Staff and part time
Immediate openings, available in Intensive Care Unit for staff and part time R.N.'s. Excellent opportunity to grow with progressive institution. Competitive salary plus excellent fringe benefits. Call or apply:

MEMORIAL GENERAL HOSPITAL
1000 Galloping Hill Rd., Union, N. J.
687-1900. (4-10)

KEYPUNCH OPERATORS

Full or Part Time

The leading key punch service company on the East Coast now has full or part time openings for experienced operators. We offer full timers a complete benefit package, plus a guarenteed 40 hr. week. Our night part timers dress casually and get a 2 week paid vacation after 1 year of service. All this plus a service company atmosphere. If you have 6 months to a year experience, give us a call for an appointment, we may be just what you're looking for!

DATA INPUT SERVICE
469 Morris Ave., Elizabeth, N. J.
201-355-2190.
(6-10)

GUARDS. Men able to work the 12 to 8 shift 6 days per week, must have car and home phone, gd. appearance and be bondable, paid while training, free uniforms, apply Security Desk, Columbia Records, Pitman, N. J. Ask for Lt. Davis, Mon. thru' Fri., 9 AM to 12 Noon. 546-8705.
(4-10)

SHIRT CUTTER

Experienced only. Paid benefits. Paid holidays. 40 hour week. Apply:

BROOKS BROTHERS
132 Beckwith Ave., Paterson, N. J.
(4-8)

MERCHANTS NEEDED. Many departments open. Choice spots available. NEW BRUSWICK FARMERS MARKET. Joyce Kilmer Ave. & Charles St., New Brunswick, N. J. 846-4100. (6-10)

MACHINIST

3—5 yrs. Journeyman's experience and must be qualified to carry through to completion the parts, tools and machines inside and outside of the shop. Understand blue prints and written specifications. Excellent opportunities. Good benefits. Call 826-6000.
MR. VAN HOOSE
Between the hours of 8:30 AM and 3:30 PM.
An Equal Opportunity Employer.
(6-12)

PLANT ENGINEER

We have a position open in our Sayreville plant for a young, knowledgable production engineer. We prefer someone with engineering degree and some light experience in the production for tool design field. Contact Mr. Jerry March. BIRMA PRODUCTS CORP., Jernee Mill Rd., Sayreville, N. J. 257-6674.

CHEMICAL OPERATORS. No experience necessary, liberal fringe benefits. Contact Walter R. Coleman.
REFINED ONYX
624 Schuyler Ave., Lyndhurst, N. J.
438-7520.
(1-7)

MEN. NIGHT WORK. 4 to 12 Mid'te and 12 mid'te to 8 AM. No expd. required. We will train you. Excellent rate and benefits. HOWMET CORPORATION, 8501 Hegerman St., Philadelphia. 1 block east of 8500 Torresdale Ave. (1-7)

GENERAL OFFICE HELP. Warehouse located in Plainfield needs an office girl. Figure attitude necessary. Hours 8:30 AM—5 PM. Salary commensurate with exp. Good fringe benefits. Please call Mr. Takash.
201-754-2266.
(1-10)

WIREWORKER. Wireman 1 year experience or better. Good working conditions and all benefits. Mr. Forrester. ERA TRANSPAC CORP., 67 Sand Park Rd., Cedar Grove.
239-3000.
(1-10)

TRAINEES

Young men, ambitious, desiring to learn trade. Excellent job. Opportunity in the meat packing industry for both experienced and trainees. Pay scale very high. Apply:
I. KLAYMAN & CO.
5701 Tacony St., Philadelphia, Pa.
(4-10)

STOCKMEN

Stockmen needed. Must have references.
WILMINGTON DRY GOODS
Tri-State Mall
I-95 & Naamans Rd.,
Wilmington, Delaware.
(4-8)

FACTORY HELP

Man over 18 for permanent factory position in Broomall, Pa. Paid Blue Cross insurance and pension, advancement. Strong, intelligent, minimum 2 yrs. High School. Call JA 8-5446. (4-6)

AUTOMOTIVE Wreck specialized men needed for fast growing Body Shop. All Co. benefits. Our men average $200 to $250 take home pay. See Marty Lazzaro. VILLAGE FORD, N. J. 609-461-2000. Phila. MA 4-4069. (6-12)

MANAGER
RESIDENTIAL MARKETS

Dynamic, growth oriented Company is seeking a season Sales Manager with minimum of 10 yrs. experience to supervise the promotion and sale of Gas fueled appliances and heating units to residential customers. Must have specific experience in appliance Sales and preferably in house heating, and have functioned in a supervisory position. Also requires sound background in promotional planning for the marketing of a varied line of equipment. Degree required. Excellent salary. Send resume with salary history to

Personnel Director.
1 Elizabethtown Plaza
Elizabeth, N. J.
An Equal Opportunity Employer
(6-9)

BAYONNE, N. J.

Josephine Kosakowski-Balčiūnaitė

Mirė sausio 5, 1970

Reiškiame gilią užuojautą jos sūnums William ir Raymond, ir jų šeimoms liūdesio valandoj. Ilsėkis ramiai North Arlington kapinėse. Tavęs niekad neužmiršime. Liekame nuliūdę—

Felicia Shimkus, sesuo
Edward ir Eugene,
ir jų šeimos

Arlington, N. J.

PRISIMINIMAS

Joseph Shukis

Mirė sausio 23, 1957 m.

Sukako 13 metų kai mirtis atskyrė tave nuo mūs.

Visuomet esi mūsų mintyse.

Susanna Shukis, žmona
Olga Graham, dukra
Frank Graham, žentas

So. Boston, Mass.

Vilniaus "Tiesos" redaktorius H. Zimanas Amerikoje

Kaip jau buvo "Laisvėje" pranešta, pereitą pirmadienį iš tikrųjų iš Tarybų Sąjungos pribuvo grupė redaktorių. Net vienuolika iš viso. Jų tarpe yra ir didžiojo Vilniaus dienraščio "Tiesos" vyriausias redaktorius Henrikas Zimanas, taip pat Estijos vieno laikraščio redaktorius J. Jurna. Šiuo laiku visa grupė yra išvykusi į Vakarus. Pirmiausia stojo Chicagoje, o paskui patrauks net į Californiją.

Pagal mums suteiktus duomenis, grupė turėtų grįžti vasario 5 dieną. Iš karto manyta, kad čionai redaktoriai svečiai galės viešėti iki vasario 9 d. Bet jų viešnagė tapo keturiomis dienomis sutrumpinta. Priežastis mums nežinoma.

Grįždami namo tarybiniai svečiai dar dienai kitai sustos New Yorke. Dedamos pastangos, kad mes lietuviai gautumėme progą vieną kurį vakarą suruošti vieša susitikimą su "Tiesos" redaktoriumi. Būtu labai gražu jam susitikti ir pasikalbėti su šios apylinkės savo tautiečiais. Veikiausia tai įvyks vasario 4 dienos vakare. Susitikimas būtų lengvos vakarienės formoje. Kaip greitai bus gautas užtikrinimas, kad iš tikrųjų svečias galės su lietuviais vieną vakarą praleisti. "Laisvėje" pranešime. Stebėkite.

Pan-Am lėktuvų stotyje keletas mūsų tiktai minutę kitą galėjome su Zimanu pasisveikinti ir žodžiu kitu "persimesti". Mat, jis turėjo skubintis su grupe į paskirtą jiems vietą Manhattane. Svečias atrodo labai gerai. Kaip ir visada, jis linksmai nusiteikęs ir labai džiaugiasi gavęs progą dar kartą paviešėti Jungtinėse Valstijose. Tikisi čia pasisemti apščiai visokių įspūdžių. Žinoma, visur, kur tik svečiai lankosi, yra šiltai ne tik spaudos darbuotojų ir šiaip žmonių, bet ir aukštų valdžios pareigūnų sutinkami. Antai, trečiadienį juos priėmė ir sveikino mūsų New Yorko miesto majoras John Lindsay. Panašiai, aišku, bus ir kituose miestuose, ypač šalies sostinėje Washingtone.

Rep.

Mirė kompozitorius V. Bacevičius

Dar taip neseniai, apie prieš pora mėnesių, kuomet "Vienybės" leidėjos V. Tysliavienės namuose įvyko Eduardo ir Barboros Kaniavų priėmimas, ten susirinkę svečiai klausėsi Vytauto Bacevičiaus virtuoziško piano skambinimo ir akompanavimo solistui Eduardui Kaniavai. Abudu talentingi menininkai, jie tuojau pažino ir suprato ivenas kita, įsigilino į gaidas, į Tarybų Lietuvos kompozitorių kūrinius.

Šiandien kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus jau nėra. Jis mirė sausio 15 dieną. Buvo pašarvotas Šalinskienės šermeninėje, kur tarp susirinkusiųjų matėsi ir keletas buvusių velionio mokinių, atėjusių atsisveikinti su savo mokytoju. Sausio 20 dieną jis tapo palaidotas Cypress Hills kapinėse.

Vytautas Bacevičius gimė 1905 metų rugsėjo 9 dieną Lodzėje — Lenkijoje. Jis buvo ypatingo talento menininkas. Jo muzikalumas pradėjo reikštis jau nuo pat jaunų dienų. Nuo 6 metų amžiaus, jo tėvas, pats būdamas muzikas, davė jam pradžią muzikoje, mokindamas ji pianinu ir smuiku. Sulaukęs 8 metus, jis pradėjo komponuoti. Būdamas 10 metų turėjo savo pirmąjį rečitalį, o 15 metų amžiaus Vytautas Bacevičius jau debiutavo solo su filharmonijos orkestru Lodzėje. Ten jis 1926 metais baigė konservatoriją.

1926 metais, pabaigęs Paryžiuje konservatoriją, V. Bacevičius apkeliavo su koncertais didžiuosius Europos miestus. Tarp 1930 ir 1939 metų jis buvo Kauno konservatorijos profesorium ir trejetą metų leido ir redagavo žurnalą "Muzika ir Teatras."

Iš Lietuvos išvažiavo 1939 metais į Pietų Ameriką, kur išbuvo vieną metą. Gyvendamas Brazilijoj, Urugvajui ir Argentinoj, Vytautas Bacevičius turėjo ten apie 30 koncertų. Argentinoje—Buenos Aires mieste — jam teko koncertuoti žymiajame operos teatre Colon. Tačiau jam ten nebuvo perspektyvų pakilti muzikoje, ir, su pažangiųjų lietuvių pagalba, 1940 metais jis atvažiavo i New Yorką.

Amerikoje pažangieji lietuviai jam taip pat daug padėjo. Surengė jam koncertą Carnegie Hall, New Yorke. Koncertavo jis ir Newarke ir kituose didžiuosiuose miestuose. Kritikai labai palankiai įvertino jo nuostabią techniką ir jo ypatingą talentą.

Vytautas Bacevičius ištobulino savo piano techniką gana aukštai. Keturis metus dėstė muziką New Yorko Conservatory of Music, du metus — Brooklyn Conservatory of Music ir keturis metus Long Island Institute of Music. Anksčiau jis turėjo savo studiją New Yorke—Manhattan, paskutiniu laiku — Woodhaven, kur jis prirengdavo studentus išstojimui su debiutais Carnegie Hall ir Town Hall.

Kompozitorius Vytautas Bacevičius parašė muziką operai "Vaidilutė." Jis yra autorius 30 simfoninių kompozicijų, apie 100 kompozicijų pianui ir stygų kvartetui. Sukūrė 4 sonatas ir daug mažesnių darbų, kaip tai preliūdijų, fantazijų ir kitų mažesnių kūrinių. Jo muzika skaitoma originali, moderniška, tvirta ir optimistiška.

Vytautas Bacevičius nesilaikė jokių politinių srovių. Muzika buvo jo gyvenimas, jo dvasinis penas. Jis buvo griežtas individualistas ir savo tikslui atsiekti nepaisė fizinių nedateklių. Atrodo, kad jo muzikos zenito atsiekimo motto buvo: "Tikslas pateisina priemones," nors nuo to jis asmeniniai daug nukentėjo...

Labai daug jam padėjo pažangieji lietuviai, vienybiečiai ir atskiri asmenys. Visi jam linkėjo gero ir padėjo todėl, kad matė jame didelį talento šaltinį...

Prisimenu, kaip jis tą vakarą "Vienybės" patalpose kalbėjo su ryžtu ir viltimi, kad netoli ta diena, kuomet jo kompozicijos bus atliekamos žymiųjų New Yorko simfoninių orkestrų. O gal taip ir bus. Būtų labai puiku, bet kompozitorius Vytautas Bacevičius savo muzikos nebegirdės...

H. Feiferienė

Vyskupas Brizgys apgaudinėja tikinčius

Per Jokubo Stuko radijo programą pereitą šeštadienį kalbėjo vyskupas Vincentas Brizgys. Kaip ir paprastai, nes jam, matyt, tas daugiausia rūpi, jis kalbėjo apie tikinčiųjų lietuvių kišenes ir pinigus. Kalbėjo apie tuos, kurie baigia savo gyvenimo kelionę ir ruošiasi į amžiną poilsį. Kai kurie, aišku, turi pinigų. Kur ir kam jie juos turėtų palikti?

Žinoma, daugelis norėtų juos palikti saviškiams ir artimiesiems Lietuvoje. Bet tas baisiai nepatinka vyskupui Brizgiui. Jis grūmojančiai reikalavo, kad jie visus pinigus ir kitus turtus užrašytų tiktai čionai kokiai ten "Katalikų šalpos" organizacijai. Ragino pinigų netgi nepalikti Lietuvos katalikiškoms įstaigoms. Girdi, visi tokie palikimai patektų į bolševikų rankas.

Tiktai čionai minėtai organizacijai, kurioje, matyt, vyskupas turi gražios įtakos, užrašyti palikimai būsią panaudoti sušelpimui Lietuvoje katalikiškų įstaigų.

Čia tai jau nedoras, piktas apgaudinėjimas. Nei vyskupas Brizgys, nei niekas kitas iš Amerikos, kiek mums žinoma, nėra šelpę ir nešelpia jokių katalikiškų įstaigų Lietuvoje.

Šitaip per akis apgaudinėti tikinčiuosius negražu netgi vyskupui.

Rep.

Tel Avivas. — Izraeliečiai per 21 valandą mušėsi su partizanais Jordano teritorijoje.

Berlynas. — Socialistinė Rytų Vokietija 1969 m. pakėlė pramonės gamybą ir darbo produktyvumą 8%.

Sūriai eksportui

Kaskart plačiau pagarsėja Šilutės rajono Usėnų centrinė sviesto-sūrių gamykla. Čia pagaminti "Kastromos" bei kitų rūšių sūriai turi nemažą paklausą.

Vien 1969 m. Usėnų sviesto-sūrių gamyklos sūrių 120 tonų pasiųsta į užsienio šalis.

A. Kulevičius

Šeimyninis pokalbis

Vyras netikėtai grįžta iš kelionės ir randa savo žmoną, vaikščiojančią po kambarį nuogutėlę.

— Ko tu viduryje dienos lakstai nuoga? — nustebęs klausia žmonos.

— Nes neturiu kuo apsirengti! Šykštuolis! Gaili man madingesnių suknelių!

Vyras įpykęs pribėga prie spintos, ima mesti iš eilės sukneles ir šaukia:

—O šita! O šita! Sveikas, Fredai! O šita! O šita!

Iš Aido Choro praktikų ir mitingo

Šiemet sausio 16 dieną Aido choras turėjo praktikas ir mitingą. Praktikų laiku buvo atsilankiusi viešnia iš Tarybų Lietuvos draugė Sumskienė, kuriai sudainavom keletą dainelių, o ji mums papasakojo apie Lietuvą. Labai džiugu, kad iš Lietuvos atvažiavę viešnios bei svečiai veik visi atlanko mūsų chorą.

Mitinge sekretorius Jonas Juška perskaitė protokolą iš pereitų 1969 metų. Pirmininkas Jonas Grybas, vice pirmininkė Nastė Buknienė ir kasininkas Walter Keršulis išdavė raportą. Visi raportai tapo priimti. Finansų sekretoriaus A. Mitchelio nebuvo. Jis jau pirmiau buvo rezignavęs. Jo vieton išrinkta Julija Lazauskienė. Korespondentės Helen Feiferienės taipgi nebuvo. Bet minint jos vardą visi sakė, kad ji geriausia, ir pageidavo, kad ji ir ant toliau dar Aidui patarnautų.

Taigi dabar Aido choro komitetas toks: Pirmininkas Jonas Grybas, vice pirmininkė Nastė Buknienė, sekretorius Jonas Juška, finansų sekretorė Julija Lazauskienė, kasininkas Walter Keršulis ir korespondentė Helen Feiferienė.

Aido choro mokytoja Mildreda Stensler entuziastiškai pakalbėjusi, kad dar viskas neblogai einasi, pasiūlė mokytis keletą scenų bei veiksmų iš operetės "Ramunė," ir suvaidinti gegužės mėnesio pradžioje. Ir, žinoma, tapo nutarta taip padaryti.

Ir taipgi nutarta, kad Aidas padainuotų Lenino 100-osioms gimimo metinėms atžymėti LLD 185 kuopos parengime.

Kasininko knygų peržiūrėjimui išrinkta Mildred Stensler ir Antosė Stočkus.

Baigiantis mitingui nutarta kviesti laiškais daugiau dainininkų į chorą.

Visi esate prašomi ateiti į mūsų Aido chorą ir padėti mums dainuoti. Dabar laikas, nes imame naujas dainas ir dar operetę mokytis. Tai darbo visiems užteks.

Jonas Juška

Povilas Venta išvyko į Lietuvą

Pereitą antradienį didžiuliu tarybiniu lėktuvu mūsų veikėjas, taurus laisvietis Povilas Venta išskrido į Tarybų Lietuvą. Jis buvo pakviestas apsilankyti jo draugų ir artimųjų. Jis ten, atrodo, atšvęs ir savo 60-ąjį gimtadienį. Tai, žinoma, bus vienas iš gražiausių jo gyvenime įvykių.

Kaip ilgai Povilas šį kartą Lietuvoje viešės? Nors tikrai neteko susižinoti, bet, rodos, daugiau kaip porą savaičių. Reikia pasakyti, kad ši kelionė buvo labai skubiai suruošta. Ir pasitaikė, kad čionai užėjo tokie šalčiai. Gal gi Lietuvoje pasitaikys geresnis oras.

Aerodrome saujelė mūsų palinkėjome draugui Povilui laimingos kelionės ten ir atgal pas šeimą, pas draugus, kurių jis turi tiek apčiai.

Rep.

New Yorkas. — 100,000 suknelių siuvėjų reikalauja pakelti algas 25 proc.

Noritiems lankytis Lietuvoje

Norintiems lankytis Lietuvoje patartina dėl informacijų kreiptis pas Edmundą Juškį, kuris tais reikalais rūpinasi.

Laiškus reikia adresuoti sekamai:

Edmundas Juškys,
Consular Division of
USSR Embassy,
1609 Decatur St. N. W.
Washington, D.C. 20011

Mano gatvėje...

Mano gatvėje gyveno Mr. K., našlys, buvęs pasėkmingas Brooklyno karčiamninkas. Čia jis jau gyveno iš indėlinių pajamų. Jis vedė savo senatvės gyvenimą taip, kaip jam patiko ir kaip jis žinojo. O savuose reikaluose jis žinojo nemažai. Kiekvienas praeidamas pro jo namus neiškentė nepažiūrėjęs į jo nudabintą žolyną, gražias gėles, arba krūmokšnius.

Bet vieną gražią dieną išgirdome, kad Mr. K. jau palaidotas. Sūnūs ir duktė jo namą tuoj pardavė.

Tame kvartale pasikeitė dalykai ir pas kitus. Nauji žmonės nupirko net kelias stubas paeiliuje, o į Mr. K. stubą atėjo juodų žmonių šeima su pustuziniu vaikų. Vaikai maži.

Vaikai tuoj įsirengė žaidimui vietą ant to divoniško žolynėlio. Į savaitę ji tapo smiltynėliu, o kai pailijo — purvynėliu... Neliko nė jeronimų ant gonkelio.

Tuo pat metu Mr. K. kaimynė pardavė savo stubą, kuri buvo šalia jo ir taipgi pavyzdingai užlaikoma, sekant Mr. K. pavyzdžiu.

Tą namą nupirko labai gražios išvaizdos balti žmonės su dviem dukrelėmis ir berniuku.

Jie atvyko su gražiu "sportišku" automobiliu ir sykiu atsivežė dideli vilkiškos veislės šunį. Pirmiausia jie pririšo jį retėžiu prie gonkelio grotelių.

Naujieji savininkai išsinešė dideli apskritą stalą ir pastatė jį viduryje gražiojo žolynėlio. Apstatė jį kėdėmis.

Pradėjo jie ir gyventi ant to žolynėlio — valgė, gėrė, sėdėjo, juokavo su svečiais. Vaikai žaidė, trypė, taipgi sykiu, ir tas didysis šuo su jais.

Į kelias dienas ir jiems to žolynėlio neliko. O kai užėjo lietus, tai ir jiems ta pati pasaka. Žolynėlis tapo purvynu, kurio purvas plėtėsi ant šaligatvio.

Mr. K. ir jo kaimynės namai tapo "slumsais," apleistais namais, nuostabiai greitai, tik todėl, kad jie yra tokie žmonės, kurie nežino, kaip užlaikyti savo namus, kad jie būtų jiems patiems tinkamesni gyventi ir kitiems gražesni pažiūrėti.

A. Gilman

Irako policija suėmė daugelį suokalbininkų nuversti valdžią. 27 suokalbininkai gavo mirties bausmę. Kaltina Jungtinių Valstijų žvalgybą.

Cleveland, O.—FBI areštavo C. E. Vealey, A. W. Martin ir P. W. Gilly. Kaltina juos Yablonskių užmušimu.

Prof. B. Kubilius lankėsi "Laisvėje"

Sausio 16 d., atvykęs iš Chicagos į New Yorką, prof. Benjaminas Kubilius buvo užsukęs ir į "Laisvę."

Apžiūrėjęs "Laisvės" ir LDS įstaigas, prof. Kubibilius plačiai pasikalbėjo su redaktoriais apie abelną padėtį Chicagoje ir New Yorke. Jis optimistiškai aiškino, kad dienraščio "Vilnies" reikalai šiuo metu gerai sutvarkyti. Apgailestavome mirusių Joniko ir Rudaičio, bet į jų vietą gauta kiti ir darbas eina pirmyn.

Jis tuoj išsiskubino į New Yorko centrą tartis su antifašistiniu komitetu, kaip geriau pasiruošti prie antifašistinės, antirasinės ir antisemitinės konferencijos sausio 18 d. Sakė, tuoj po konferencijos vyks namo, nes turi daug reikalų.

Tarp Lietuvių

Antradienį skambino "Laisvės" įstaigai Adelė Petraitienė, brooklynietė. Ji pranešė, kad tą dieną brooklyniečiui M. Simonavičiui-Simon buvo padaryta operacija. Kol kas jis dar silpnas po operacijos ir neleidžiama jam turėti lankytojų.

Jis randasi LeRoy ligoninėj, 61st St., New Yorke. Kada jį bus galima lankyti, skambinkite TE 8-8200, ext. 703-B.

Linkime gerajam mūsų prieteliui Mateušui greitai sustiprėti sveikatoje.

L. K—tė.

Sveikina

Sveiki! Atvykau gerai. Radau orą šaltą. Daug nuostolio padaryta, kai kuriose vietose nušaldyta gėlės ir daržovės. Linkiu visiems laisviečiams viso gero.

Povilas Bečis,
Palm Beach, Fla.

New Yorkas. — Brooklyne trijuose gaisruose vienas žuvo, vienas sužeistas. Vaikas mirė neapsildomuose namuose, daug vaikų peršalę serga. Į savaitę gaisruose žuvo daugiau kaip 10 žmonių.

Parengimų Kalendorius

Kovo 8 d.

Niujorko Lietuvių Moterų klubas rengia MOTERS DIENOS minėjimą, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Kovo 22 diena

LDS 13 kuopos kultūrinė pppietė Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet.

Balandžio 19 d.

Sekmadienis, LDS 1 kuopa ruošia banketą, "Laisvės" salėje. Prašome kitų organizacijų nieko nerengti tą dieną.

Gegužės 3 dieną

LLD 185 kp. minėjimas Lenino šimtmetinės sukakties "Laisvės" salėje, Ozone Park, N. Y. Pradžia 2 val. popiet. Dainuos Aido choras, bus filmas iš Lietuvos.

PRANEŠIMAI

"Laisvės" direktoriai prašomi nepamiršti savo sekamo posėdžio ateinantį pirmadienį, sausio 26.

Sekretorius

Ozone Park, N. Y.

Lietuvių Namo B-vės direktorių susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 28, savame name. Pradžia 2 val. popiet. Susirinkime bus pateiktas visų 1969 metų finansinis raportas ir kiti reikalai aptarti. Svarbu visiems dalyvauti.

J. G.

Ozone Park, N. Y.

LLD 1-os kp. susirinkimas įvyks sausio 26 d., pirmadienį 8. val. vakaro. Prašau atsilankyti skaitlingai. Turėsime daug reikalų apkalbėt apie šių metų veikimą. Be to, galėsite užsimokėti duokles ir atsiimti knygą už 1969 metus. "Žvelgiu į tolius" labai įdomi knyga, lengvai ir patraukliai skaitosi. Būtinai ateikite į susirinkimą. Lauksime!

G. Waresonas
Kuopos sekretorius

GOOD NEWS

for purchasers of

AUTOMOBILES

FOR RELATIVES IN USSR

we have just received a very small quota of latest model

Zaporozec ZAZ 966

(43 horsepower)

PRICE $1850.00

orders accepted only **until February 28**

FIRST COME — FIRST SERVE

Rush your order — delivery guaranteed

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South -:- New York, N. Y. 10003

Tel. (212) 228-9547

or its affiliates

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Tel. 215-925-3455

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N. Y. 10036
Tel. 212-245-7905

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. 212-581-7729